БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 289 (16372). | 13 декабрь 1975 йил, шанба | Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ

ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1976 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим қилинган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилга мўлжалланган давлат плани, Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет, саноат, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги, халқ маорифи, фан ва маданият, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, савдо ва умумий овқатланиш, коммунал хўжалиги ва маиший хизмат, табиат ва ер ости бойликларини муҳофаза қилиш, ёшлар билан ишлаш комиссиялари киритган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда маъқуллансин.

2-модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилга мўлжалланган Давлат планининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари тасдиқлансин:

	(1975 йилдагига нисбатан ўсиш, процент ҳисобида)
Ҳосил қилинадиган миллий даромад	104,3
Саноат маҳсулоти	103,2
Давлат капитал маблағлари (Ўзбекистон ССР Министрлар Советига бўйсунадиган хўжаликларда)	100,3
Умум фойдаланадиган автомобиль транспортининг юк обороти	107,0
Меҳнат унумдорлиги (республикага бўйсунадиган хўжаликларда): саноатда	102,0
қишлоқ хўжалигида (давлат хўжаликлари ва колхозлар территориялари бўйича)	104,2
Иш ҳақи фонди (республикага бўйсунадиган хўжаликларда)	105,2
Саноат фаолиятидан тушадиган фойда (республикага бўйсунадиган хўжаликларда)	111,7
Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти	104,6

3-модда. 1975 йилдагига нисбатан 1976 йилда қуйидагиларни кўпайтириш таъминлансин:

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромад	1,3 процент
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш	13,0 процент
Давлат бюджетидан таъминланадиган мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони	5,9 процент
Мактабларда ва куни узайтирилган группалардаги ўқувчилар сони	4,5 процент
Ҳунар-техника ўқув юртларига қабул қилинадиган ўқувчилар сони	4,2 процент
Ўрта махсус ўқув юртларининг кундузги бўлимларига ўқувчилар қабул қилиш	1,0 процент
Олий ўқув юртларининг кундузги бўлимларига студентлар қабул қилиш	3,1 процент
Касалхоналардаги ўринлар сони	3,6 процент

1976 йилда барча молиявий манбалар ҳисобига умумий майдони 4,9 млн кв. метр ҳажмда уй-жой қурилсин.

4-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари хулосасида баён қилинган таклиф ва мулоҳазаларни, шунингдек депутатлар томонидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлисларида киритилган таклифлар ва айтилган мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил, 11 декабрь.
Тошкент шаҳри.

Кеча Тошкентда тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини тамомлади. Республика Олий Совети депутатлари сессия кун тартибига киритилган масалаларни икки кун мобайнида ғоят ишчанлик вазиятида муҳокама қилдилар.

Суратда: сессиянинг мажлислар зали.

А. Авазов ва Ш. Иброҳимов фотоси. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР [...] Совети мажлиси тўғ[...] ИНФОРМАЦИОН БИЛД[...]

Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси 12 декабрда Тошкентда ўз ишини давом эттирди.

Эрталаб соат 10 да Олий Советининг учинчи мажлиси бошланди. Мажлисни Олий Совет Раиси депутат **С. Х. СИРОЖИДДИНОВ** очди.

Депутатлар «СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР конуни республикада қандай бажарилаётгани тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Н. М. МАТЧОНОВ** докладини тингладилар.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан **Н. БЎРИХЎЖАЕВ** (407-Тошлоқ сайлов округи), **Л. И. МАРШАНОВА** (176-Саноат сайлов округи), **Т. ИСМОИЛОВ** (401-Учкўприк сайлов округи), **М. ЭГАМБЕРДИЕВ** (103-Пахтаобод сайлов округи) қатнашдилар.

Олий Совет муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети регламентининг янги текстини тасдиқлаш тўғрисидаги конун қабул қилинди.

Депутатлар Ўзбекистон [...] Совети доимий комиссиял[...] даги Низомни тасдиқлаш [...] нун қабул қилдилар.

Олий Совет республика Фан[...] демияси объектларида қурилиш[...] таж ишлари плани нима учун [...] ридмаётганлиги тўғрисида ва қурили[...] ни тезлаштириш учун Қурилиш м[...] нистрлиги кўраётган тадбирлар тўғрисида депутатларнинг берган сўровига Ўзбекистон ССР қурилиш министри **С. А. ОМЕРОВ**нинг жавобини тинглади. Министрнинг жавоби юзасидан Олий Совет қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **Ҳ. М. ПУЛАТОВА** доклад қилди.

Олий Совет ўз муҳокамасига тақдим этилган Фармонларни тасдиқлади, тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Шу билан тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ

ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1976 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги давлат бюджети Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет, саноат қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги, халқ маорифи, фан ва маданият, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, савдо ва умумий овқатланиш, коммунал хўжалиги ва маиший хизмат, табиатни ва ер ости бойликларини муҳофаза қилиш, ёшлар иши билан шуғулланувчи комиссиялари киритган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда даромадлар ва харажатлар бўйича 4320914 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

2- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджетида давлат ва кооператив корхоналари ҳамда ташкилотларидан олинадиган даромадларнинг — оборот солиғи, ишлаб чиқариш фондлари учун олинадиган ҳақ, рўйхатга олинган тўловлар, фойданинг эркин қолдиғи, фойдадан ажратмалар, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан келадиган бошқа даромадларнинг умумий суммаси 3711430 минг сўм миқдорида белгилансин.

3 -модда. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини — оғир саноат, қурилиш индустрияси, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати, қишлоқ хўжалиги, транспорт, уй-жой-коммунал хўжаликни ҳамда халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни маблағ билан таъминлаш харажатларининг умумий суммаси 1941750 минг сўм миқдорида белгилансин.

4- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, ҳунар-техника, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, кутубхоналар, клублар, матбуот, телевидение, радио эшиттиришга ҳамда маориф ва маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга: касалхоналар, болалар яслилари, санаторийларга ва соғлиқни сақлаш ҳамда физкультура соҳасидаги бошқа муассасаларга: пенсия ва нафақалар тўлашга ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси 2254633 минг сўм миқдорида белгилансин.

5- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув ҳамда судларнинг харажатларини таъминлаш учун ажратиладиган маблағлар 52763 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги республика бюджети даромадлар ва харажатлар бўйича 4102862 минг сўм миқдорида тасдиқланиб, бунда маҳаллий бюджетларга 1436769 минг сўм миқдорида ўтказиладиган маблағлар ҳам ҳисобга олинсин.

7- модда. Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг 1976 йилги Давлат бюджети ва Тошкент шаҳар ҳамда областларнинг 1976 йилги маҳаллий бюджетлари даромад ва харажатлар бўйича 1654821 минг сўм миқдорида белгилансин. Шу жумладан: бу маблағ қуйидагича тасдиқлансин:

	(минг сўм ҳисобида).
Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси Давлат бюджети	147.759
Андижон области бюджети	120.913
Бухоро области бюджети	112.238
Жиззах области бюджети	49.401
Қашқадарё области бюджети	99.900
Наманган области бюджети	101.031
Самарқанд области бюджети	159.644
Сурхондарё области бюджети	89.756
Сирдарё области бюджети	50.278
Тошкент области бюджети	184.713
Фарғона области бюджети	161.587
Хоразм области бюджети	72.435
Тошкент шаҳри бюджети	305.166

8- модда. Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси давлат бюджетига ҳамда областлар, Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетларига ажратмалар 1976 йил учун қуйидаги миқдорларда тасдиқлансин:

А) оборот солиғи тушумларидан: Қорақалпоғистон АССРга — 100 процент, Андижон областига — 73.8 процент, Бухоро областига — 38.4 процент, Жиззах областига — 100 процент, Қашқадарё областига — 77.9 процент, Наманган областига — 69.4 процент, Самарқанд областига — 27.6 процент, Сурхондарё областига — 86.8 процент, Сирдарё областига — 47.3 процент, Тошкент областига — 67.6 процент, Фарғона областига — 58.4 процент, Хоразм областига — 61,1 процент, Тошкент шаҳрига — 26.6 процент;

Б) колхозлардан олинадиган даромад солиғидан, қишлоқ хўжалик солиғидан, СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам оилали гражданларидан олинадиган солиқдан, ўрмонлардан келадиган даромаддан ва пул-буюм лотореяси тушумларидан — 100 процент;

В) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё, Сирдарё ва Тошкент областларига — 100 процентдан: Андижон, Бухоро, Наманган, Самарқанд ва Хоразм областларига—80 процентдан; Фарғона областига — 60 процент, Тошкент шаҳрига — 10 процент;

Г) «Узсельхозтехника» бирлашмасига ва Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигига, корхоналар ҳамда ташкилотларнинг асосий ишлаб чиқариш фондлари ва нормалаштириладиган оборот маблағлари учун фойдадан бюджетга тўланадиган ҳақдан — 50 процент миқдорида.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат планида кўзда тутилган тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун 1976 йилда республика бюджетидан Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси давлат бюджетига 22264 минг сўм, Жиззах области бюджетига 5688 минг сўм миқдорида пул ажратилсин.

9- модда. 1976 йилда Ўзбекистон ССР Республика бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул 34.300 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

10- модда. 1976 йилда Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси давлат бюджети ҳамда областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул 59.900 минг сўм миқдорида белгилансин:

Шу жумладан, бу маблағ қуйидагича тақсимлансин:

	(минг сўм ҳисобида)
Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси бўйича	4.800
Андижон области бўйича	4.800
Бухоро области бўйича	4.300
Жиззах области бўйича	2.000
Қашқадарё области бўйича	4.000
Наманган области бўйича	3.800
Самарқанд области бўйича	6.100
Сурхондарё области бўйича	3.700
Сирдарё области бўйича	2.000
Тошкент области бўйича	7.000
Фарғона области бўйича	5.800
Хоразм области бўйича	2.800
Тошкент шаҳри бўйича	8.800

11- модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджети юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари хулосасида баён қилинган таклифлар ва мулоҳазаларни, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлисларида депутатлар томонидан киритилган таклифлар ва мулоҳазаларни кўриб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил, 11 декабрь,
Тошкент шаҳри.

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ОЛДИНГИ МАРРАЛАРИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўрток Л. И. Брежневнинг Польша Бирлашган ишчи партияси VII съездида сўзлаган нутқини жаҳон жамоатчилиги зўр мамнуният билан кутиб олди.

Қардош социалистик давлатларнинг етакчи газеталари нутқнинг тўла текстини эълон қилдилар. Ғарбдаги кўпгина мамлакатларнинг газеталарида нутқнинг батафсил баёни эълон қилинди. Жаҳон матбуотининг ташқи сиёсат соҳасидаги обзорчилари социалистик ҳамдўстлик тамомила янги типдаги иттифоқ эканлиги, бутун дунёда озодлик ва тараққиёт кучларининг энг мустаҳкам таянчи бўлиб турганлиги тўғрисида КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг айтган гапларига алоҳида эътибор бермоқдалар. Жаҳон миқёсида рўй бераётган ижобий процессларнинг кучайтириш манфаатлари йўлида конкрет ҳаракат қилишга социалистик давлатларнинг доимо тайёр эканлиги уқтириб ўтилади.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг органи «Трибуна Люду» газетаси нутқ текстини «Бирлик, дўстлик ва қардошлик — Совет—Польша муносабатларининг моҳиятидир» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ва бошқа қардош партиялар раҳбарларининг бизнинг шаънимизга айтган дўстона сўзларини ғоят юксак қадрлаймиз, деб таъкидлайди газета. Бу бирдамлик истиқбол учун яхши замин, янги режаларимизни амалга оширишнинг яхши ниҳоясидир.

«Трибуна Люду» газетаси яна қуйидагиларни ёзади: мамлакатларимиз, Совет Иттифоқи ва унинг раҳбари ўрток Л. И. Брежнев билан биргаликда умумий вазифаларимизни изчиллик билан амалга оширилиши инсониятни урушлардан халос қилиш учун ҳозиргача мисли кўрилмаган шарт-шароит яратди. Бунда эса социалистик тузумнинг бекиёс афзаллиги ўз ифодасини топди. Ҳозирнинг ўзидаёқ социалистик тузум бутун халқаро муносабатларга тинчлик, тенг ҳуқуқлилик ва ижобий ҳамкорлик руҳида тобора катъий таъсир кўрсатиб турибди.

Болгариянинг «Отечествен фронт» газетаси Л. И. Брежнев нутқини съезд ишида энг унутилмас воқеа деб атади. Совет раҳбари социалистик ҳамдўстликнинг ва халқаро коммунистик ҳамда ишчилар ҳаракатининг бирлигини мустаҳкамлаш, барча халқлар учун мустаҳкам ва адолатли тинчликни барпо этиш йўлида ҳормай-толмай қилаётган ишлари бутун прогрессив инсониятнинг иззат-ҳурматига сазовор бўлди, деб ёзади газета.

«Берлинер цайтунг» (ГДР) газетаси, Л. И. Брежнев нутқини Польша Бирлашган ишчи партияси съездининг иккинчи кунидаги энг муҳим воқеа, деб таърифлайди. Л. И. Брежнев, деб ёзади газета, Совет Иттифоқидаги 15,5 миллион коммунист номидан ПБИП аъзоларига қардошларча жанговар салом топширди ва бутун совет халқи уларнинг қалин дўсти эканлигини айтди. Л. И. Брежнев КПССнинг ленинча тинчликсевар сиёсати жаҳон халқларининг тинч яшаб ривожланиши, улар ўз олдида турган вазифаларни мустаҳкам тинчлик, мустақиллик ва эркин шароитда ҳал этишлари манфаатларига қаратилганлигига алоҳида эътибор берди.

Венгрияда чиқадиган Марказий газеталарда Л. И. Брежневнинг нутқи «Социалистик ҳамдўстлик ҳозирги халқаро ҳаётга тобора кудратлирок таъсир кўрсатмоқда», «Социалистик давлатларнинг иттифоқи мустаҳкамланмоқда», «Кескинликнинг юмшатилиши халқаро вазиятнинг ҳукмрон белгиси» деган сарлавҳалар остида эълон қилмоқдалар.

«Непсабадшаг» газетаси Л. И. Брежневнинг социалистик мамлакатлар бир маромда ривожланмоқда, деган сўзини таъкидлаб ўтмоқда. Социализм, деб уқтириб ўтади газета, халқларни бир-бирига яқинлаштирмоқда, социалистик интернационализм қонунлари ва нормаларига мувофиқ ҳаёт кечираётган ягона бир оилага бирлаштирмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида узоқ йиллик, самарали иши учун Ўзбекистон Компартияси Сурхондарё область Жарқўрғон район комитетининг иккинчи секретари Анна Андреевна **Шипилова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида узоқ йиллик, самарали иши учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги транспорт ва алоқа бўлимининг референти Владимир Викторович **Плесневич**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида ер ҳайдашнинг бориши тўғрисида шу йил 12 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ.

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

ХОРАЗМ	17,2	114,7
АНДИЖОН	194,2	106,1
СИРДАРЁ	162,2	100,8
Тошкент	232,9	98,7
Жиззах	146,2	98,1
Фарғона	137,7	95,6
Наманган	134,2	91,9
Самарқанд	146,2	67,4
Бухоро	112,5	56,0
ҚҚАССР	30,1	43,0
Сурхондарё	48,1	30,8
Қашқадарё	33,7	18,7
Республика бўйича:	1395,2	75,1

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИДА

12 декабрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети бир қанча доимий комиссияларининг мажлислари бўлиб ўтди.

Сув хўжалиги доимий комиссияси қишлоқ хўжалиги, мелиорация ва сув хўжалиги министрликларининг, «Узглавводстрой» ва «Главсредазирсовхозстрой»нинг 1971—1975 йиллар мобайнида республикада янги ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги докладларини тинглади.

Шу нарса таъкидлаб ўтилдики, янги ерларни суғориш ва ўзлаштириш плани умуман бажарилгани ҳолда айрим областлар ва массивлар бўйича белгиланган топшириқлар охирига етказилмади. Янги совхозларни фойдаланишга топшириш муддатларига риоя қилинмаётир, лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш кейинда қолмоқда.

Доимий комиссия тегишли янги суғориладиган ерларни министрликлар ва идораларга тезрок ишга туширишга қаратилган тадбирларни амалга оширишни тавсия этди.

Ташқи ишлар доимий комиссияси республиканинг чет мамлакатлар билан маданий алоқаларини ривожлантириш тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

Сув хўжалиги ва ташқи ишлар доимий комиссиялари ўз мажлисларида 1976 йилги иш планларини тасдиқладилар.

Қонун лойиҳалари тайёрловчи ҳамда табиатни ва ер ости бойликларини муҳофаза қилувчи доимий комиссияларнинг ҳам мажлислари бўлиб ўтди. Ана шу мажлисларда комиссияларнинг 1976 йилги иш планлари тасдиқланди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1974 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети қарор қилади:

Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 4.348.204 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 4.221.018 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 127.186 минг сўм миқдорида ортиқ қилиб бажарилганлиги тўғрисидаги ҳисобот тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Н. МАТЧОНОВ.**
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Ҳ. ПУЛАТОВА.**

1975 йил, 11 декабрь. Тошкент шаҳри.

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1976 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДАГИ ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН КП АНДИЖОН ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Тўққизинчи беш йилликнинг охирги йилида ички ва ташқи сиёсат нуқтаи-назаридан катта аҳамиятга эга бўлган кўпгина воқеалар юз берди. Бу воқеалар коммунистик қурилиш суръатларини кучайтириш, Ватанимизни равнақ топтириш, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш учун қулай шарт-шароит яратиш борасида партиянинг қилган жуда буюк ишларини акс эттиради. Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги, партия Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси олиб бораётган жуда катта сиёсий ва ташкилотчилик ишлари натижасида совет Ватани илҳомбахш муваффақиятларга эришди. КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми ва яқиндагина ўз ишини тамомлаган СССР Олий Советининг сессияси буни яққол кўрсатиб турибди. Барча совет кишилари сингари Андижон области меҳнаткашлари ҳам партия ва давлатнинг олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг ҳормай-толмай қилаётган ишларини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек ўнинчи беш йиллик сифат беш йиллиги, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин ошириш беш йиллиги бўлади. Шунинг учун ҳам область партия ва совет органлари ишлаб чиқаришга доир ҳар бир масалани муҳокама қилганда сифат масалаларига алоҳида эътибор бермоқдалар. Областда маҳсулот сифатини комплекс бошқариш борасида Львов областидаги илғор корхоналарнинг КПСС Марказий Комитети маъқуллаган тажрибаси кенг ўрганилмоқда ва жорий этилмоқда.

Андижонликлар хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма участкаларида юксак натижаларга эришдилар. Лекин саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидаги аҳвол бизни тўла равишда қаноатлантира олмайди. Ўзларининг социалистик мажбуриятларини тўла бажара олмаётган корхоналар, колхозлар, совхозлар ҳали ҳам бор. Бир қанча ишлаб чиқариш корхоналарида самарадорликни ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш соҳасида қониқарсиз иш олиб борилмоқда. Меҳнат интизомининг аҳволи ҳам кўнгилдагидек эмас.

Биз бу камчиликларни биламиз ва уларни бартараф қилиш чораларини кўрмоқдамиз.

Халқ хўжалиги вазифаларини бажаришда маҳаллий советларнинг роли кейинги йилларда мислсиз даражада ошди. Аммо бизнинг фикримизча, уларга берилган ҳуқуқларни айниқса ишлаб чиқаришни планлаштириш борасида янада кенгайтириш керак.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва давлат бюджети янги йилда Ўзбекистон олдига қўйилган вазифаларга тамомила мувофиқдир. План ва бюджетнинг муваффақиятли бажарилиши экономика ва маданиятни ривожлантиришнинг, совет кишилари фаровонлигини янада юксалтиришнинг тез суръатларини таъминлайди. (Қарсаклар).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, республика Олий Совети ва ҳукуматини область меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси қўйган вазифаларни қатъият билан амалга оширадилар деб ишонтиришга рухсат бергайсиз. (Қарсаклар).

Депутат Е. А. КЛЕМЕНОВ нутқи

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Жиззах областининг саноат корхоналари беш йиллик планни 1 октябрда муддатидан илгари бажардилар. Йил охирига қадар планга қўшимча бир миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади. Капитал қурилиш тез суръатлар билан ривожланмоқда. Савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари муваффақиятли ишлаб турибди.

Пахта далаларининг меҳнаткашлари қаҳрамонона ишладилар — давлатга пахта топшириш халқ хўжалиги плани бажарилди.

Лекин, эришилган муваффақиятларга танқидий назар ташлаб шуни айтиш керакки, область экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда ҳали анчагина жиддий камчиликлар ва ҳал этилмаган проблемалар бор. Айрим саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари план топшириқларининг бажарилишини таъминламаяптилар.

Мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун областдаги корхоналар ва ташкилотларнинг ҳаммасида астойдил курашилмоқда.

1976 йилги давлат плани ва бюджетининг лойиҳалари республиканинг ва ёш областимизнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш манфаатларига тўла мос тушади, бизнинг олдимизга конкрет вазифаларни қўяди. Биз тақдим этилган қонун лойиҳаларини батамом маъқуллаймиз.

Айрим министрликлар ва идораларнинг диққат-эътиборини область саноатининг қарор топиши ва экономикасининг ривожланиши учун ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган қатор объектларнинг қурилиши кейинда қолаётганлигига жалб этишни хоҳлар эдим.

Биз маданий-маиший аҳамиятга эга объектларни ва уй-жойларни қуришда қийинчиликка учрамоқдамиз. Янги ўзлаштирилган ерларда ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривож топиши билан бу эҳтиёж ўсаверади. Бир қанча область ташкилотларини жойлаштириш масалалари батамом ҳал этилмаган, кадрларни уй-жой билан таъминлаш ҳам охиригача ҳал этилди, деб бўлмайди.

1976 йилда Жиззах областидаги илгаридан суғориб келинган зонадаги колхозлар билан совхозлар учун 2 минг 700 гектар суғориладиган ер тайёрлаш мумкин эди. Лекин ажратилган маблағлар ана шу ишларнинг ҳажми учун етарли эмас. Бундан ташқари биз партия ва ҳукумат қарорларида кўзда тутилган сув хўжалиги объектларини қуришни жадаллаштиришларини сўраймиз.

Биз партия билан ҳукумат топшириқларини бажариш борасидаги ишларни ташкил этиш учун план лойиҳасига зарур ўзгаришлар киритилади, деб умид қиламиз. (Қарсаклар).

Депутат С. Р. МУРОДОВ нутқи

«ҚАРШИСТРОЙ» БОШҚАРМАСИНИНГ БОШЛИҒИ

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари партиямизнинг аграр сиёсатини амалга оширишнинг ёрқин намунаси бўлди. Съезд Директиваларида «...Асосан Қарши ва Шеробод чўлларида, Қорақум канали зонасида ва Фарғона водийсида ишларни тезлаштириш ва Мирзачўлда ишларни тугаллаш ҳисобига чигит экиш учун 650 минг гектар янги суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин» деб ёзиб қўйилган эди.

Мана шу режаларни бажариш учун аниқ вазифалар белгилаб олинди. 1980 йилга бориб Қарши чўлида 300 минг гектар ер суғориладиган бўлади Шундан 1971—1975 йилларда 85 минг гектар ер суғориладиган бўлади, бу ерда шу йиллар мобайнида 100 минг тонна пахта етиштирилиши, 1980 йилга бориб эса «оқ олтин» 400-500 минг тоннага етказилиши лозим эди.

«Каршистрой» коллективи бу вазифаларни муваффақиятли уддаламоқда.

Белгиланган муддатдан 8 ой илгари Амударё суви Ульянов канали орқали Қарши чўлининг қақраб ётган ерларига етказиб берилди. 6 та насос станцияси бўлган Қарши магистрал канали қуриб битказилди. Натижада янги ўзлаштирилган ерларни оби-ҳаёт билан таъминлаш, Қарши, Ульянов, Нишон ва Косон районларининг сув таъминотини яхшилаш имконияти туғилди.

Қарши чўли бағрида қирқ олти миллат ва элат вакиллари бир оила фарзандларидек ишламоқда. Қарши чўлини ўзлаштириш совет халқлари дўстлиги, қардошлиги ва бирдамлигининг рамзи, меҳнат ва интернационал тарбия мактаби, улуғ Ленин партияси доно сиёсатининг ажойиб ифодаси бўлди.

«Каршистрой» бошқармаси мирзачўлликлар тажрибаси асосида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ўзлаштирмоқда. Агар 1973 йилда «Каршистрой» системасида бор-йўғи иккита совхоз бўлган бўлса, кейинги икки йил ичида 27 тага етди Улар 54 минг гектар ерда деҳқончилик қилиб, 109 минг тонна, шу жумладан 29,5 минг тонна ингичка толали пахта топширдилар. Совхозлар бундан ташқари бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳам етиштирмоқдалар.

Умумдавлат вазифалари асосида Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва бюджети тузиб чиқилган. Биз бу лойиҳаларни маъқуллаймиз ва баъзи масалаларда ёрдам берилишини сўраймиз

Қарши чўлида 300 минг гектар майдондаги ерни ўзлаштириш бўйича биринчи навбат ишлари ниҳоясига етиши муносабати билан 550 минг гектарлик иккинчи навбатни ўзлаштириш зарурияти туғилади. Шу мақсадда иккинчи навбат ўзлаштирилишининг комплекс техник лойиҳасини тузишни тезлаштиришни сўраймиз.

Қашқадарё области меҳнаткашлари халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажариш учун бундан буён ҳам куч-ғайратларини аямайдилар, ўнинчи беш йилликни хўжалик ва маданий қурилишда янги меҳнат зафарлари билан нишонлайдилар. (Қарсаклар).

Олий Совет сессияси муҳокамасига киритилган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва бюджети республика экономика ва маданиятининг барча соҳаларини янада ривожлантиришнинг туб масалаларига жавоб беради ва шу боисдан биз наманганликлар бу ҳужжатларни тўла ва батамом маъқуллаймиз. (Қарсаклар).

Депутат В. О. КОЗИМОВ нутқи

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

КПСС XXIV съездининг социал иқтисодий вазифаларини амалга ошириш партиямизнинг меҳнаткашлар фаровонлигини юксалтириш бош йўлини изчил амалга ошириш тимсолини тўққизинчи беш йилликда Тошкент шаҳри экономикаси ва маданиятининг гуллаб-яшнаганлигида ҳам кўрса бўлади.

Саноат ходимлари июль ойидаёқ саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш суръатлари бўйича беш йиллик топшириғини бажариб қўйишган эди. Улар 24 ноябрда эса саноат маҳсулотини реализация қилиш планини барвақт бажарганликлари ҳақида рапорт беришди.

Кенг миқёсларда капитал қурилиши олиб борилганлиги меҳнаткашлар фаровонлигини анчагина ошириб қолмай, шу билан бирга, республика пойтахтини гўзал ва обод шаҳарлардан бирига ҳам айлантирди. Тўққизинчи беш йилликда уч ярим миллион квадрат метрдан зиёд зилзилага бардошли, ҳозирги замон инженерлик талабларига мос уй-жой, кўплаб мактаблар, болалар муассасалари, касалхоналар, поликлиникалар қурилди, трамвай ва троллейбус линиялари, иссиқлик, водопровод, газ ва канализация шоҳобчалари ўтказилди. Шаҳарни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда катта ишлар қилинди.

Хўжалик ва маданий қурилишдаги ютуқларни юқори баҳолаш билан бирга, ҳали жиддий камчиликлар борлигидан кўз юмолмаймиз.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани лойиҳасида Тошкент шаҳрида уй-жой қурилишини анча ошириш кўзда тутилади. 1976 йилда қарийб 700 минг квадрат метр, ундан кейинги йилда эса 1 миллион квадрат метр уй-жой қурилади. Бу муҳим вазифанинг бажарилишини таъминлаш учун қурилиш ташкилотларининг ресурсларидан ва қувватларидан фойдаланиш, қурилиш учун ер ажратиш, лойиҳа-смета ҳужжатлари сифатини яхшилаш, қурилишларни моддий таъминлаш, корхона ва муассасаларнинг уй-жой ҳамда маданий-маиший қурилишга ажратган маблағларини жалб этиш бўйича катта иш олиб боришимиз даркор.

Бизнинг назаримизда, уй-жой қурилиши ҳажмини ошириш учун уй-жой — қурилиш кооперативлари каби резервдан етарли фойдаланмаётирмиз. Бу кооператив бу йил умумий иш ҳажмининг атиги 7 процентини ташкил қилади. Бу кўрсаткич ҳатто Умумиттифоқ даражасидан ҳам пастдир. Кооператив қурилиш ҳажмини кучайтиришга эришишимиз керак.

Индустриал ишлаб чиқаришнинг ўсиши, аҳоли сонининг кўпаяётганлиги атроф муҳитга тобора кўпроқ таъсир этмоқда. Шу боисдан партия ва ҳукуматимиз табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга алоҳида эътибор бермоқда.

Кейинги йилларда ҳавони бузадиган манбаларни йўқотиш борасида анчагина иш қилинди. Бу борада ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. Аммо айрим корхона ва министрликлар бу проблеманинг муҳимлигини тегишлича баҳолайолмаётирлар. Бу масалага жиддий ёндашишни сўраймиз.

Тошкент шаҳри меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили халқ хўжалигини ривожлантириш планида қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун куч-ғайратларини аямайдилар ва КПСС XXV съездини меҳнатда янги зафарлар билан кутиб оладилар. (Қарсаклар).

тини муҳокама этиш жараёнида Тошкент области бўйича бир қатор ҳал этилмаган масалалар аён бўлиб қолди. Биз ўз таклиф ва мулоҳазаларимизни республика Министрлар Советига, Госпланга, Молия министрлигига киритдик ва бу таклифларнинг кўпчилиги инобатга олинди. Аммо баъзи масалаларни ҳал этиш лозим.

Областимизда саноат гуркираб ривожланаётганлиги муносабати билан шаҳар аҳолиси тез ўсмоқда. Бу эса шаҳар ва район марказларида уй-жой қурилишини, инженерлик ва тозалаш иншоотларини қуриш суръатларини оширишни талаб қилади.

Областда учта насос станцияси, 25 скважина қуриш, 64 километр масофадаги канални бетонлаштириш кўзда тутилган. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш планларини муваффақиятли бажаришга имкон беради.

Бошқа баъзи илтимос ва мулоҳазаларимиз ҳам бор. Уларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет комиссиясига ёзиб берганмиз. Илтимос ва мулоҳазаларимизни ҳисобга олиб, мумкин қадар ижобий ҳал этилишини сўраймиз.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини маъқуллаш таклифини қўллаб-қувватлайман. (Қарсаклар).

Депутат М. Х. ҚУРБОНОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРИ

Ўзбекистон енгил саноати ходимлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йиллик топшириқлари барвақт бажарилгани ҳақида 22 ноябрда рапорт бердилар. Шу йиллар мобайнида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1970 йилдагидан 39,6 процент, меҳнат унумдорлиги қарийб 18 процент ўсди.

Илмий-техника тараққиётини тезлаштириш, энг янги илғор иш усулларини жорий этиш, замонавий техника асосида мавжуд корхоналарни қайта қуроллантириш юзасидан катта ишлар амалга оширилди. Беш йиллик мобайнида республикада Бухоро ип-газлама комбинати, Қўқон кўн заводи, Гулистон тикув фабрикаси ва Наманган шойи тўқиш фабрикаси ишлай бошлади.

Биз Л. Казанцева, А. Умаров, Б. Стадниченко, А. Тўхтасинов, О. Абдураҳмонова, С. Мўйдинова, В. Солдатова ва бошқа кўплаб ажойиб ишлаб чиқариш илғорларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Улар икки беш йиллик топшириқларини бажариб қўйишди. Улар тўплаган бой тажриба минг-минглаб бошқа ишчилар учун ажойиб мактаб бўлиб хизмат қилади. Тармоқдаги 157 ишчи ҳозироқ икки беш йиллик топшириғини бажариб қўйди, 30 мингдан зиёд ишчи эса шу маррага яқинлашиб қолди.

Аммо бизнинг ишимизда ҳам анчагина камчиликлар бор. Маҳсулотимизнинг сифати, унинг ассортименти юзасидан эътирозлар олмоқдамиз. Мавжуд камчиликларни тугатиш чораларини белгиламоқдамиз. Ўнинчи беш йиллик ўртоқ Леонид Ильич Брежнев айтганидек, сифат ва юксак самарадорлик беш йиллиги бўлиб қолиши учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

Мамлакатдаги қатор корхоналарнинг сифат ва стандартлаштиришни бошқариш борасидаги тажрибасини ўрганиб биз илмий-техника планларимизни, сифатни бошқаришнинг комплекс системасидаги иш методларимизни қайта кўриб чиқдик. Бир қатор корхоналарни реконструкция қилиш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ассортиментини янгилаш тадбирлари белгиланди. 1200 хил янги моделдаги тикув, пойафзал, трикотаж, кўн-галантерея буюмлари, 600 хил янги гулли газлама ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Министрлик ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўра бориб, янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йил Давлат плани ва бюджетини тасдиқлаш ҳақидаги таклифларга қўшиламан. Бу лойиҳаларда Ўзбекистоннинг саноат ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, халқнинг маданий даражаси ва фаровонлигини оширишнинг барча масалалари ўз ифодасини топган. (Қарсаклар).

Депутат А. А. ЮРИЦ нутқи

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ

Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари, автоном республиканинг партия-совет ташкилотлари партия XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш беш йиллик программаси октябрнинг охирларигача бажариб қўйилди. Беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлиги планда белгиланган 25,7 ўрнига 34 процент ошди. Электр энергетика, бинокорлик материаллари саноати, пахта тозалаш саноати ва саноатнинг бошқа тармоқлари илдам суръатлар билан ривожланмоқда. Қорақалпоғистон пахтакорлари бу йил барча қийинчиликларга қарамай, мўл ҳосил етиштирдилар ва мажбуриятни ошириб адо этдилар. Шоли топшириш юзасидан олинган юксак мажбуриятлар ҳам муваффақиятли бажарилди.

Аммо шуни айтиш керакки, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида мавжуд резерв ва имкониятлардан ҳали тўла фойдаланилмаётир.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари ва хўжаликларнинг раҳбарлари ҳозирги вақтда бу камчиликларни тугатиш тадбирларини кўрмоқдалар.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларида барча областлар ва автоном республикамизни янада ривожлантириш истиқболлари белгилаб берилган. Биз 1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини батамом ва тўла-тўкис маъқуллаймиз.

Шу билан бирга, назаримизда, автоном республикани ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга молик бўлган баъзи масалаларни ҳал этишни сўраймиз

1976 йилга шаҳарлар ва аҳоли пунктларини ободонлаштиришга ажратилган маблағлар белгиланган тадбирларни тўла-тўкис амалга ошириш имконини бермайди. Шунингдек биз 1976 йилда уй-жой қурилишига ажратиладиган капитал маблағларни, мактаблар ва мактабгача муассасалар учун инвентарлар сотиб олиш ҳамда бошқа социал маданий харажатлар учун маблағни кўпайтиришни сўраймиз.

Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариб, халқ хўжалигининг ҳамма соҳалари бўйича беш йилликни муваффақиятли якунлаш ва партиямизнинг XXV съездини янги меҳнат ғалабалари билан кутиб олиш учун куч-ғайратлари ва билимларини аямайдилар. (Қарсаклар).

Депутат Ғ. Н. НАСРИДДИНОВ нутқи

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Сурхондарё области меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми қарорларини тўла ва батамом маъқуллайдилар. Улар жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтадиларки, КПСС XXV съезди шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб, Леонид Ильич Брежневнинг ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳақидаги кўрсатмаларини собитқадамлик билан амалга оширадилар.

Область меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликда юксак марраларни эгалладилар. Саноат ходимлари беш йиллик программасини барвақт бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Қурувчиларимиз яхши ишлашди. Мураккаб об-ҳаво қийинчиликларига қарамай, пахтадан, шу жумладан ингичка толали пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳам кўпайди.

Аммо бизда фойдаланилмаётган резерв ва имкониятлар жуда кўп. Ҳамма саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари ҳам ўз зиммаларидаги вазифаларни уддалаяптилар деёлмаймиз. Бир қатор хўжаликларда қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги паст. Савдо соҳасида, айниқса қишлоқдаги савдода, шаҳар ва аҳоли пунктларини ободонлаштиришда жиддий камчилик ва нуқсонлар борлигидан кўз юмолмаймиз.

Мана шу камчиликларга барҳам бериш кўп жиҳатдан маҳаллий Советлар ва хўжалик органлари фаолиятини такомиллаштиришга боғлиқдир.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва бюджети республика ва областлар экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш, меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш вазифаларига тўла мос келади. Мен план-бюджет ва тармоқ комиссияларининг мулоҳазаларини ҳисобга олган ҳолда бу ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақидаги таклифларни қувватлайман. Шу билан бирга эътиборларингизни баъзи масалаларга қаратмоқчиман.

Сурхондарё области бой қазилма конларига эга. Ҳали ўзлаштирилмаган унумдор ерлар кўп, ишчи ресурслари етарли. Ўнинчи беш йиллик топшириқларини қараб чиқаётганда областнинг ишлаб чиқариш кучларини янада ривожлантириш ҳақида берган таклифларимизни ҳисобга олишнӣ республика Госпланидан илтимос қиламиз.

Депутат У. А. АБДУРАЗЗОҚОВ нутқи

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Тўққизинчи беш йилликда Наманган областида саноатнинг машинасозлик, электротехника, кон-руда, химия сингари янги тармоқлари юзага келди. Азалдан мавжуд бўлган енгил ва озиқ-овқат саноати ўз тараққиётида янги қадам ташлади, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш кўпайди.

Шаҳарлар ва аҳоли пунктларини ободонлаштириш, аҳолига савдо, маданий-маиший ва коммунал хизмати кўрсатиш борасида катта иш олиб борилди. Шу йилнинг ўзидагина 31 километр масофада газ тармоқлари ўтказилди. 10 мингдан кўпроқ квартира газлаштирилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ҳамма соҳаларида, биринчи навбатда пахтачиликда эришаётган ажойиб муваффақиятлари билан Ватанни қувонтирдилар. Улар деҳқончилик ва жамоат чорвачилиги барча маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш бўйича беш йиллик топшириқларини шараф билан уддаладилар. Область пахтакорлари беш йиллик планидан ташқари 325 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бердилар.

КПСС XXIV съезди қарорлари асосида область қишлоқ хўжалигининг техника билан таъминланиши анчагина ўсди. Беш йиллик мобайнида область қишлоқ хўжалигига йирик капитал маблағлар сарфланди. Сув хўжалиги қурилишининг ўзигагина 17 миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди. Ғовасой ва Косонсой гидроузеллари, «Тешиктош» канали, Катта Наманган каналининг биринчи навбати, Уйчи, Пунгон, Дўстлик, Чуст насос станциялари, Чортоқ ва Эскиер сув омборларининг биринчи навбатлари қуриб ишга туширилди.

Эришилган мана шу ютуқлар билан бирга, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришнинг фойдаланилмаётган резерв имкониятлари ҳам оз эмас.

Конкрет ёрдам кўрсатилиши лозим бўлган қатор проблемалар ҳам бор. Бизнинг эҳтиёжларимиз кўриб чиқилиб, қондирилишига аминмиз.

Депутат Т. Қ. МУХСИНОВА нутқи

ВОРОШИЛОВ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Ворошилов райони тўққизинчи беш йилликда ташкил этилди. Шу вақт ичида район саноати анча ривожланди. Корхоналар тармоғи кенгайиб, уларнинг қуввати ошмоқда. Кейинги икки йил мобайнидагина район саноатида асосий фондлар 1 миллион 355 минг сўмни ташкил этди.

Аҳолига маданий-маиший ва савдо хизмати кўрсатиш соҳасида катта иш қилинди. Капитал қурилиш районда юксак суръатлар билан олиб борилмоқда. Колхоз ва совхоз посёлкалари ободонлаштирилиб, чиройига-чирой қўшилмоқда.

Сув хўжалиги қурилиши юзасидан катта ишлар олиб борилаётир. Беш йиллик мобайнида 1550 гектар янги ер ўзлаштирилди. 11510 гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, кўплаб суғориш системалари фойдаланишга топширилди, ўнлаб вертикаль дренаж қудуқлари қазилди.

Деҳқонларнинг фидокорона меҳнати қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни муттасил ривожлантиришни таъминлади. Районимиз пахта етиштириш ва топшириш планларини йил сайин муваффақиятли ошириб бажармоқда. Беш йилликда давлатга 207 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Бу — халқ хўжалик планига нисбатан 125,4 процентни ташкил этади. Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ривожлантиришга ҳам катта эътибор бераётирмиз.

Партия ва ҳукуматимиз пахта ва дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш вазифасини қишлоқ хўжалик ходимлари олдига қўйган. Ворошилов райони хўжаликлари бу вазифани бажаришда катта имкониятларга эга.

Яқин йиллар ичида экин майдонларини 2,5-3 минг гектарга кенгайтириб, пахта майдонини 20 минг гектарга етказиш учун барча имкониятларимиз бор. Буларнинг ҳаммаси катта капитал маблағлар сарфлашни тақозо қилади. Шу боисдан биз эскидан ҳайдалиб келган ва янги ўзлаштирилган ерларнинг мелиоратив ҳолатини янада яхшилаш учун маблағ ажратиш масаласини кўриб чиқишни сўраймиз. Ворошилов райони маркази учун маданий-маиший ва ишлаб чиқариш бинолари қурилиши учун маблағ ажратилишини илтимос қиламиз.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини маъқуллаймиз. Уларнинг амалга оширилиши экономика ва маданиятни янада гуллаб-яшнатиш, республика аҳолисининг, шу жумладан районимиз аҳолисининг фаровонлигини оширишга хизмат қилади. (Қарсаклар).

Депутат Ф. Ғ. ЁҚУБОВ нутқи

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳар бир йили — КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошираётган совет халқининг қаҳрамонона йилномасида ёрқин саҳифалар бўлиб қолди. Якунловчи йил бу йилномада алоҳида ўрин тутади. Чунки бу йил партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун фидокорона кураш олиб борилган йил, коммунистик қурилишнинг барча фронтларида, ер юзида тинчликни янада мустаҳкамлаш учун курашда улкан зафарларга эришилган йил бўлиб қолади.

Тошкент области меҳнаткашлари республика қўлга киритган муваффақиятларда ўзларининг ҳам муносиб улушлари борлигидан ифтихор туйғуларига тўлиб-тошгандирлар. Саноат маҳсулотини реализация қилиш ўн бир ойлик плани барвақт бажарилди. Давлатга пахта, дон, картошка, сабзавот, мева, полиз экинлари маҳсулоти, пилла ва жун сотиш юзасидан олинган юксак мажбуриятлар муваффақиятли бажарилди. Чорвачиликда сезиларли силжиш бўлди.

Тошкент области меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми қарорларини ва СССР Олий Совети сессияси белгилаган режаларни чуқур қониқиш билан кутиб олдилар ва буларни тўла ва батамом маъқулламоқдалар. Бу режаларда аниқ асосланган ҳаракат программаси белгилаб берилган, бу программа янги-янги меҳнат зафарларига илҳомлантиради.

Республиканинг 1976 йилги Давлат плани ва бюдже-

Депутат У. Х. КАМОЛОВ нутқи

БУХОРО ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Бухоро экономикаси ва маданияти йил сайин кучга тўлиб, юксак ва дадил қадамлар билан ривожланмоқда. Шаҳар меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб маҳсулот реализация қилиш умумий ҳажми бўйича тўққизинчи беш йиллик планини барвақт 20 октябрда бажардилар. Шаҳар корхоналарида кўплаб қимматли ватанпарварлик ташаббуслари туғилди ва кенг ёйилмоқда. 3 мингдан кўпроқ илғор ва новатор ишчилар шахсий беш йиллик планларини бажариб қўйдилар. 29 ишчи эса икки беш йиллик топшириғини бажарди. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Бухоро пахта тозалаш заводи, трикотаж, зардўзлик, тикув галантерея фабрикаларининг, вино, сут заводларининг, «Партия XXII съезди» номли якка буюртмалар фабрикасининг коллективлари мусобақанинг олдинги сафида бормоқдалар.

Бироқ шаҳар экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда эришилган сезиларли ютуқлар билан бирга ишимизда кўпгина жиддий камчиликлар, ҳал этилмаган масалалар борлигидан кўз юмолмаймиз.

Шаҳар хўжаликларида экономикани ривожлантириш суръатини тезлаштириш резервларидан ҳали тўла фойдаланилмаётир. Моддий ресурслардан хўжасизларча ва тежамсиз фойдаланиш, пул маблағларини сочиб юбориш, ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланмаслик фактларига йўл қўйилмоқда. Айрим корхоналар планни бажара олмаяпти.

Мавжуд камчиликларни тезроқ тугатиш партия ва ҳукумат топшириқларини муваффақиятли бажаришга имкон беради.

Биз Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини маъқуллаймиз ва уларни тасдиқлаш ҳақида киритилган таклифларга қўшиламиз.

Биз учун катта аҳамиятга эга бўлган баъзи масалаларга тўхталиб ўтишга руҳсат бергайсиз. Шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишиш учун Бухорога ҳар йили салкам 200 минг совет ва чет эл туристлари келишади. Аммо тарихий маданият ёдгорликларининг аҳволи талабга жавоб бермайди, чунки, уларни реставрация қилишга етарли маблағ ажратилмаётир. Шаҳар ободончилигига маблағ ажратилаётганда бу илтимосимиз ҳисобга олинишини сўраймиз.

Ип газлама комбинатида маданий-маиший объектлар қурилиши ишлаб чиқариш корпуслари қурилиши суръатларидан орқада қолмоқда. Бу эса комбинат ишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Бу масалаларни ҳал этилишини тезлаштиришни сўраймиз.

Шаҳарнинг партия-совет ва хўжалик органлари, барча меҳнаткашлари партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун бутун куч-ғайратларини сафарбар этадилар. (Қарсаклар).

Депутат А. П. ПЕТРОВА нутқи

ФАРҒОНА ФУРАН БИРИКМАЛАРИ ХИМИЯ ЗАВОДИНИНГ МАСТЕРИ

Бу йил Фарғона области Ватанга 559 минг тонна пахта етказиб берди. Давлатга пилла, гўшт сотиш мажбуриятлари муваффақиятли бажарилди, дон, картошка, полиз экинлари маҳсулоти, халқ хўжалик планлари ошириб адо этилди. Фарғона саноат корхоналарининг коллективлари партия XXIV съезди белгилаб берган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун мусобақалашиб, саноат маҳсулоти реализация қилиш ҳажми бўйича беш йиллик планни барвақт бажарганликларини маълум этишдан мамнунман. Фарғоналиклар беш йиллик мобайнида қўшимча равишда 70 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, реализация қилдилар.

Фойдаланилмаётган барча резервларни ишга солиб, юксак социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун барча чоралар кўрилмоқда.

(Давоми тўртинчи бетда).

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

«СССРДА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ СТАТУСИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИ РЕСПУБЛИКАДА ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат Н. М. МАТЧОНОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Кеча Олий Совет республиканинг келгуси йил давлат планини ва давлат бюджетини тасдиқлади. Уларни муҳокама қилиш чоғида экономикамиз ва маданиятимизнинг тўққизинчи беш йилликдаги дастлабки ривожланиш натижалари якунлаб чиқилди. Бу якунлар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили, КПСС XXV съезди йили бўлган 1976 йилнинг марраларини белгилаб олиш учун асос бўлди.

Планларимизни муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажаришга кенг оммани сафарбар қилиш меҳнаткашлар депутатлари Советларининг биринчи даражадаги вазифасидир. Леонид Ильич Брежнев 1975 йил 13 июнда сайловчилар олдида сўзлаган нутқида кўрсатиб ўтганидек, Советлар ишининг муваффақияти депутатларнинг ўз бурчларини қандай бажараётганликларига ҳал қилувчи даражада боғлиқдир.

Шу сабабли депутатлар статуси тўғрисидаги қонун қандай бажарилаётганлиги масаласини муҳокама қилиш алоҳида катта аҳамиятга эга. чунки бунда гап ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда халқ сайлаган вакилларнинг ишини янада активлаштириш устида бораётир.

Маълумки, ўртоқлар, кейинги йилларда партиямиз ва унинг Марказий Комитети хўжалик ва маданий курилишда Советларнинг ролини янада оширишга қартилган бир қанча амалий чоралар кўрди. Партиянинг бу йўли КПСС XXIV съездининг қарорларида айниқса ёрқин ифодалаб берилган.

Съезд Советларнинг фаолияти яхшиланиб бораётганлигини қайд қилиб, улар ўз вазифаларини тағин ҳам тўлароқ амалга оширишлари, экономика ва маданиятни ривожлантиришга, халқ фаровонлигини юксалтиришга амалий таъсир ўтказишлари лозимлигини, аҳолига социал-маиший хизмат кўрсатиш, жамоат тартибини сақлаш масалалари билан доимий равишда шуғулланишлари кераклигини уқтириб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг таклифига биноан, партия съезди депутатларнинг обрўйини ва активлигини ошириш, уларнинг сайловчилар олдидаги масъулиятини ошириш мақсадида барча босқичлардаги Советлар депутатларининг статусини, уларнинг ваколатлари ва ҳуқуқларини, шунингдек мансабдор шахсларнинг депутатларга нисбатан бурчларини қонуний йўл билан белгилаб қўйишни мақсадга мувофиқ деб топди.

Съезд кўрсатмаларига мувофиқ, СССР Олий Совети 1972 йилнинг сентябрида депутатлар статуси тўғрисида қонун қабул қилди. Бу қонунни бутун жамоатчилигимиз якдиллик билан маъқуллаб кутиб олди. Қонунда давлат-ҳуқуқ фанининг муваффақиятлари ва совет қурилишининг тажрибаси асосида Совет давлати тарихида биринчи марта депутатларнинг ваколатлари, улар фаолиятининг формалари ва гарантиялари белгилаб берилди.

Депутатлар статуси тўғрисида қонун қабул қилингандан кейин ўтган уч йил ичида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва маҳаллий партия органлари. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва маъмурий органлар уни амалга ошириш йўлида анчагина иш қилдилар.

Депутатлар статуси тўғрисидаги конунни амалга ошириш мақсадида ўтказилаётган тадбирларда унинг қоидаларини депутатлар ва бутун аҳоли орасида пропаганда қилишга кўп эътибор берилмоқда.

Депутатлар билан олиб борилаётган машғулотларда, совет ходимлари семинарларининг, республикалараро ва областлараро курсларининг программаларида статус тўғрисидаги қонунни тушунтириш, уни амалга ошириш йўлидаги иш тажрибаларини ўртоқлашиш масалаларига катта ўрин берилмоқда.

Кўпгина маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари депутатларни ўқитиш ишини такомиллаштирмоқдалар. Масалан, Фарғона область ижроия комитети уч авлодга мансуб депутатларнинг учрашувини ўтказди. Тошкентда ёш депутатларнинг шаҳар ижроия комитети раҳбарлари билан ва шаҳар Советига бир неча марта сайланган депутатлар билан учрашуви ўтказилди. Сурхондарё область партия комитети ва область ижроия комитети район ва шаҳар Советлари ижроия комитетларининг ишчилар ва колхозчилардан сайланган аъзолари билан кенгаш ўтказди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари ҳузурида очилган ташкилий-оммавий иш кабинетлари. қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетлари ҳузурида эса — депутат хоналари депутатлар статуси тўғрисидаги қонунни тушунтириш ва Совет ишининг тажрибаларини ўртоқлашиш соҳасида олиб борилаётган методик иш марказларига айланмоқда.

Республикада ҳуқуқий билимларни ўргатувчи 189 университет ва 129 лекторий ишлаб турибди. Уларда совет. касаба союз ва хўжалик ходимлари. турли Советларнинг депутатларидан 20 минг нафардан кўпроқ киши ўз билимларини оширмоқда.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг 8-моддасига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советлар депутатларнинг ўз депутатлик бурчларини қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ахборотларни вақти-вақти билан эшитиб турибдилар.

Статус тўғрисидаги қонунни амалга ошириш йўлида олиб борилаётган ишларда депутатлик фаолиятининг гарантияларига риоя қилинишига катта аҳамият берилмоқда. Депутатлар яхши биладиларки, бу гарантиялар депутатни жамиятнинг бошқа аъзоларидан юқорироқ мавқега кўтариб қўядиган имтиёз ва қулайликлар эмас, балки депутатларнинг ўз зиммаларига юклатилган вазифаларини самарали ва бемалол бажаришларини таъминлаб берадиган зарур шартлардир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг 26-моддаси талабларига мувофиқ депутатларни расмий нашрлар билан, сайловчилар олдида ҳисоб бериш учун керакли материаллар билан таъминламоқдалар, сессиялар чақириладиган кун ва уларнинг дастлабки кун тартиби тўғрисида депутатларга ўз вақтида хабар бериб турибдилар.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонун талабларига риоя қилинишини контроль қилиш тартибида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Тошкент ва Бухоро область ижроия комитетларининг, Қўқон шаҳар ижроия комитетининг ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ҳисоботларини муҳокама қилди. Қонуннинг бажарилиши билан боғлиқ бўлган масалалар кўпчилик маҳаллий Советларнинг сессияларида муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва маъмурий органлар депутатларнинг меҳнат ҳуқуқларига ва уларнинг депутатлик даҳлсизлигига риоя қилиниши устидан контроль қилиб туришга катта эътибор бермоқдалар.

Маълумки, халқ сайлаган вакиллар депутатлик фаолияти масалалари бўйича давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарлари, мансабдор шахслар томонидан дарҳол қабул қилиниш ҳуқуқига эгадирлар, уларга турли таклифлар билан мурожаат қиладилар.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг республикада амалга оширилишига доир ҳамма ишлар Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг, область, шаҳар ва район партия комитетларининг раҳбарлигида ва уларнинг ёрдами билан олиб борилмоқда.

Ҳозирги вақтда маҳаллий Советлар ижроия комитетлари раисларининг, раис ўринбосарларининг ва секретарларининг 57,3 проценти олий маълумотга ва 42,4 проценти ўрта маълумотга эга КПСС XXIV съездидан кейин маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг барча раҳбар ходимлари республикалараро ва областлараро курсларда ўқиб чиқди.

Советларнинг партия группалари ўз ишларини такомиллаштирмоқдалар. Одатда Советларнинг сессиялари кунларида ўтказиладиган йиғилишларда партия группалари коммунист депутатларнинг ўз депутатлик бурчларини. Советларнинг ва ижроия комитетларининг қарорларини, сайловчиларнинг наказларини қандай бажараётганликлари, меҳнаткашларнинг хатлари ва аризалари билан қандай иш олиб бораётганликлари тўғрисидаги ҳисоботларни ва бошқа муҳим масалаларни муҳокама қиладилар.

Партия ташкилотларининг Советларнинг депутатлари билан олиб бораётган сиёсий. ташкилотчилик ва тарбиявий ишлари статус талабларининг амалга оширилишини контроль қилиб туриш, депутатларнинг ҳуқуқларини бузаётган ёки назар-писанд қилмаётган мансабдор шахсларга нисбатан қаттиқ партиявий талабчан бўлиш ҳар бир депутатнинг, барча меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ишини яхшилаш учун биринчи даражали аҳамиятга эга.

Ҳозир биз тўла асос билан шуни айтишимиз мумкинки, депутатларнинг статуси тўғрисида қабул қилинган қонунни амалга ошириш йўлида уч йилдан зиёдроқ муддат ичида олиб борилган ишлар натижасида барча бўғинлардаги Советлар депутатларининг ишлари активлашди, хўжалик ва социал-маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда уларнинг обрўйи ва роли ошди.

Республикамизда 1261 та Совет бор. Шу йил июнь ойида ўтказилган сайловларда бу Советлар составига шонли ишчилар синфи. колхозчи деҳқонлар. меҳнаткаш зиёлиларнинг вакилларидан 89.587 депутат сайланди.

Депутатларнинг состави жамиятимиз структурасини ёрқин акс эттириб турибди. Уларнинг учдан икки қисмидан кўпроғи илғор ишчилар ва колхозчилар, ярмидан кўпроғи партиясизлар, 47 процентдан кўпроғи хотин-қизлар, 86,2 проценти олий ва ўрта маълумотли депутатлардир. Советларда ёшларнинг вакиллари ҳам кўп. 30 ёшгача бўлган депутатлар жами депутатларнинг учдан бир қисмини, Ленин комсомолининг аъзолари эса 18.1 процентини ташкил этади. Ҳозирги вақтда республика Советларида 38.557 депутат ёки жамики депутатларнинг 43 проценти бундан олдинги Советларга сайланмаган кишилардан иборатдир.

Депутатлар давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилиш масалаларини ҳал қиладилар, Советларнинг қарорларини амалга оширишни ташкил этадилар, давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ишини контроль қилишда қатнашадилар. Шу билан бирга улар ўзларининг ижтимоий бурчларини чуқур тушуниб, турли участкаларда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Шу залда Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, «Ташсельмаш» заводи слесарларининг бригадири Маҳмуд Мўйдинов ҳам бор. Унинг бригадаси коммунистик меҳнат бригадаси номини олишга сазовор бўлди. Маҳмуд Муйдинов беш йил ичида икки беш йиллик топшириғини бажариш учун ташаббус бошлаб берган республикадаги тўққизиста донгдор илғорларнинг биридир. Уларнинг бу ташаббусини Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети маъқуллаган. Шу йил август ойининг охирида у ўзининг мана шу мажбуриятини бажарилганлиги тўғрисида рапорт берди. Маҳмуд Муйдинов КПСС XXV съезди очиладиган кунгача яна бир йиллик топшириқни бажаришга қарор қилди. Унинг бутун бригадаси икки беш йилликни бажариш арафасида турибди. Маҳмуд Мўйдинов жамоат ишларида актив қатнашмоқда. У Ҳамза район партия комитетининг бюро аъзосидир. сайловчиларни ҳар доим ўз вақтида қабул қилади ва уларнинг наказларини бажариш чораларини кўради, олий партия мактабида сиртдан ўқияпти.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчиси Лидия Павловна Казанцеванинг номи республикадан ташқарида ҳам кенг кўпчиликка маълум. У комбинатда 35 йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлаб келмоқда ва ҳар доим мусобақанинг олдинги сафида бормоқда. Бу йил сентябрь ойида коллектив бу илғор тўқувчини икки беш йиллик планни бажарганлиги билан қизғин қутлади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Лидия Павловнага йўллаган табрикномасида бу ғалабани меҳнат жасорати деб атади.

Бугун биз фахрланиб шуни айтамизки, республика далаларида ажойиб хотин-қизларимиз бошқараётган минглаб машиналар ишламоқда. Уларнинг ҳаммаси ҳозирги вақтда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофотининг лауреати Турсуной Охунованинг издошларидир. Беш боланинг онаси бўлган Турсуной Охунова юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришмоқда. Бу йил у ўз машинасида 400 тоннадан кўпроқ пахта териб берди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати бўлган Турсуной Охунова сайловчилар билан маҳкам алоқа боғлаб ишламоқда.

Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхозида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Найим Маматқодиров бошчилигидаги комплекс — механизациялашган маккажўхорикорлик бригадаси юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришди.

Илғор хўжаликларнинг ҳаммага яхши таниш бўлгач раҳбарлари — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари Ҳамроқул Носиров, Абдисамат Тиллабоев, Искандар Дўсов, Мангим Григорьевич Хван, Жавод Кўчиев ва бошқаларнинг номларини зўр ҳурмат билан тилга оламиз. Улар раҳбарлик қилаётган Жиззах районидаги «Москва» колхози, Избоскан районидаги партия XX съезди номли, Боғот районидаги Наримонов номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», Гулистон районидаги «Коммунизм» колхозлари пахта етиштириш ва бошқа кўрсаткичлар бўйича тўққизинчи беш йилликни муддатидан олдин адо этдилар.

Советларнинг сессияларини тайёрлаш ва ўтказишда депутатларнинг роли анчагина ошди. Республикамизда Советлар перспектив планлар асосида ишлайдиган бўлиб қолдилар. Депутатлар планларни қабул қилар эканлар, Советларнинг сессияларида ва ижроия комитетларининг мажлисларида муҳокама қилинадиган масалаларни ўзлари белгилайдилар. Сессияга тайёргарлик кўриш чоғида депутатларнинг кўплари сайловчилар билан учрашадилар. ишни яхшилаш йўлларини маслаҳатлашиб оладилар. Сирдарё, Калинин, Фориш районлари Советлари ва бошқа баъзи Советларнинг депутатлари район ҳаётининг актуал масалалари бўйича аҳолининг фикрини сўрашда қатнашиб, сўнгра бунинг якунларини Советлар сессиясида муҳокама қиладилар.

Депутатларнинг масалаларни муҳокама қилишдаги активлиги ошди. 1974 йилда республика Советларининг сессияларида депутатларнинг ярмидан кўпроғи сўзга чиққан.

Ижроия комитетларига, уларнинг бўлимлари ва бошқармалари раҳбарларига, шунингдек корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарларига депутатлардан тушган сўровлар Советларнинг сессияларида депутатларнинг активлиги кучайганлигидан далолат беради. 1974 йилда республика маҳаллий Советларининг сессияларида депутатлардан 980 тадан кўпроқ сўров тушди, Бу сўровларда хўжалик ва маданий ҳаётнинг турли жиҳатлари тилга олинди. Депутатлар статуси тўғрисидаги қонунда кўрсатиб ўтилганидек, депутатларнинг сўровларини сессияларда муҳокама қилиш давлат бошқарув органларининг ва мансабдор шахсларнинг ишларини контроль қилиб туришнинг таъсирчан воситасидир.

Депутатлар ўзларининг сўров бериш ҳуқуқларидан фойдаланиб, Советларнинг ҳамда юқори партия ва совет органларининг қарорлари бажарилишини контроль қилиб турадилар камчиликларнинг йўқотилишини таъминлайдилар.

Депутатларнинг активлиги ошганлиги асосида сессияларни ўтказиш формалари такомиллаштирилмоқда. Бунинг натижасида сессиялар тағин ҳам қизиқарли ва сермазмун бўлиб, илгари қабул қилинган қарорларнинг, депутатлар айтган мулоҳазалар ва таклифларнинг бажарилиши тўғрисида ахборот бериш система тусини олмоқда.

Муҳокама қилинаётган масалаларнинг хилма-хиллиги Советларнинг сессиялари учун характерли бўлиб қолди. Масалан, Хоразм область Совети шу йилнинг ўзидаёқ тўртта сессияда суғориладиган ерларни ўзлаштиришни тезлаштириш ва бу ерлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, беш йилликнинг якунловчи йилида социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши, мактабгача ижтимоий тарбияни яхшилаш, сайловчиларнинг наказларини бажариш, чорвачиликни ривожлантириш ва чорва қишловини ўтказиш масалаларини муҳокама қилди. Республикадаги бошқа кўпгина Советларнинг сессиялари ҳам мана шундай сермазмун ўтди.

Барча Советларнинг ижроия комитетлари составига сайланган депутатлар катта иш қилмоқдалар. Улар қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини контроль қилмоқдалар, ижроия комитетларнинг қилган ишлари тўғрисида меҳнаткашларнинг йиғилишларида ҳисоб бермоқдалар. Шу йилнинг биринчи ярмидаёқ Фарғона областида, масалан, барча 125 та Совет ижроия комитетларининг раҳбарлари ва аъзолари ҳисоб бердилар, бу йиғилишларда 95 мингдан кўпроқ сайловчи қатнашди.

Доимий комиссиялар фаолияти депутатлар активлиги ошганлигини кўрсатувчи белгидир.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 16 та доимий комиссиясида 334 депутат шуғулланмоқда. Улар планларни ва бюджетларни тузишда қатнашиб катта иш қилмоқдалар, хўжалик ва маданий қурилишнинг турли масалаларини ўрганмоқдалар. Бундан олдинги чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети битта ҳам масалани доимий комиссиянинг докладисиз ёки қўшимча докладисиз кўриб чиққани йўқ. Ҳукумат, министрликлар ва идоралар, шунингдек маҳаллий органлар кўпинча доимий комиссияларнинг таклифларига биноан зарур чораларни кўрмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари сайланганларидан бери ўтган тўрт ой ичида республиканинг 1976 йилги плани ва бюджетини ўрганиб чиқдилар, шу план ва бюджет бўйича хулосалар тайёрладилар. маҳаллий саноат корхоналарининг чиқарилаётган маҳсулот ҳажми ва сифати бўйича беш йиллик топшириқларини қандай бажараётганликлари, гўшт ва сут саноати корхоналарига топширилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг сифати, Андижон областида табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан фойдаланиш. Самарқанд областида студент ёшларга жисмоний тарбия беришнинг аҳволи ва бошқа шу сингари муҳим масалаларни муҳокама қилдилар.

Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг янгидан сайланган 14 доимий комиссияси план асосида иш олиб бормоқда. Республиканинг маҳаллий Советларига ўн бир ярим мингдан кўпроқ комиссия тузилди, бу комиссиялар составига депутатларнинг 80 процентга яқини сайланди. Улар экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларига ўз таъсирларини ўтказмоқдалар.

Қишлоқ ва посёлка Советларида ижроия комитетларининг бўлимлари йўқлиги ва уларнинг маош олиб ишлайдиган ходимлари кўп эмаслиги сабабли қишлоқ ва посёлка Советларида доимий комиссиялар алоҳида роль ўйнайди. Советларнинг мана шу бўғиндаги доимий комиссиялари ҳамма ишларни ташкил этишда Советнинг асосий таянчи бўлиб, масалаларни тайёрлашда, муҳокама қилишда актив қатнашади.

Советларнинг контроль қилиб туриши ва ижроия комитетларининг ёрдам бериб туриши доимий комиссиялар ишини такомиллаштириш воситаларидан биридир. Масалан, 1974 йилда республика маҳаллий Советларининг сессияларида 4294 та доимий комиссиянинг ҳисоботи эшитилди.

Депутатнинг Советдаги ва унинг органларидаги иши сайлов округида олиб бораётган иши билан чамбарчас боғланган. Статус тўғрисидаги қонунга амал қилиб, депутатлар сайловчилар билан, меҳнаткашлар коллективлари билан доимий алоқа қилиб турадилар, аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини ўрганиб уларни қондириш чораларини кўрадилар.

Депутатлик бурчини бажаришга намунали муносабатда бўлишни кўрсатувчи жуда кўп мисоллардан бирини айтиб ўтайлик. Кейинги сайловларда ремонт механика заводининг слесари Икром Ҳамрасевич Жалмирзаев Гулистон шаҳар Советига тўртинчи марта депутат бўлиб сайланди. У ўн беш йилдан кўпроқ вақтдан бери корхонада ишлаб келмоқда, топшириқларни системали равишда бажармоқда. Депутат сайловчилар билан мунтазам равишда учрашиб туради, графикка мувофиқ гражданларни қабул қилади, шаҳар ижроия комитетининг топшириғига биноан меҳнаткашларнинг шикоятларини ва аризаларини кўриб чиқади.

Сайловчиларнинг наказларини бажариш округдаги депутат ишининг асосий мазмунини ташкил этади. Шундай бўлиши ҳам табиий. Наказларда меҳнаткашларнинг эҳтиёжлари ва талаблари, қизиқишлари ва интилишлари акс эттирилади. Бундан олдинги чақириқ маҳаллий Советларининг депутатларига берилган 77.513 наказдан 73.714 наказ ёки 95 процентдан кўпроғи бажарилди. Тошкент шаҳрида, Хоразм ва Фарғона областларида бу соҳадаги ишларнинг аҳволи бошқа жойлардагига қараганда яхшироқ бўлди.

Наказлар тўғрисида гапирганимизда, бу наказларнинг бажарилишига астойдил интилаётган баъзи депутатларнинг номларини айтмасдан ўтолмаймиз.

Наманган область Советининг депутатлари Карим Ҳошимов, Татьяна Николаевна Терновская, Бухоро область Советининг депутатлари Файзулла Шаропов ва Оқберди Исаев, Тошкент шаҳар Советининг депутатлари Шерназар Қорабоев ва Николай Николаевич Воронов ҳамда бошқа кўпгина депутатлар шулар жумласидандир.

Депутатлар ўз сайловчиларининг талабларини бажаришда турли иш формаларидан фойдаланмоқдалар. Депутатлик группалари энг кўп оммалашган иш формаларидан бири бўлиб қолди. Тошкент шаҳрининг район Советларида, Олмалиқ ва Ангрен шаҳар Советларида, Ховос ва Бахт посёлка Советларида ҳамда бошқа кўпгина Советларда бундай группалар кўпгина масалаларни ҳал этишда Советларнинг таянчи бўлиб қолдилар.

Депутатларнинг сайловчилар олдида мунтазам равишда ҳисоб бераётганликлари сайлов округларида уларнинг актив ишлаётганликларини, омма билан алоқани мустаҳкамлаётганликларини кўрсатиб турибди. Статус тўғрисидаги қонунга мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг кўпчилиги ҳар йили бир марта ва маҳаллий Советлар депутатларининг кўпчилиги икки марта ва ундан ҳам кўпроқ ҳисоб бермоқдалар. Бултур Андижон областининг ўзидагина корхоналар ва ташкилотлар, колхозлар ва совхозларда ўтказилган йиғилишларда бир миллиондан кўпроқ сайловчи қатнашди.

Депутатлар сайловчилар олдида ҳисоб бериб, уларни Советларнинг ишидан, хўжалик ва социал-маданий қурилиш планларининг, Советлар чиқарган қарорларнинг ва сайловчилар берган наказларнинг қандай бажарилаётганлигидан хабардор қиладилар.

Мана шуларнинг ҳаммасида депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг «Депутатларнинг сайлов округларида актив ишлаши — Советлар фаолиятининг самарали бўлиши учун, уларнинг аҳоли билан алоқаларини мустаҳкамлашнинг зарур шартидир» деган қоидаси ўз ифодасини топмоқда.

Бултур СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг ва Миллатлар Советининг қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиялари ва мандат комиссиялари депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг мамлакатда татбиқ қилиниш тажрибасини ўрганиб чиқдилар. Комиссияларнинг материаллари СССР Олий Совети Президиумининг мажлисида кўриб чиқилди.

Баъзи маҳаллий Советларнинг депутатлари Советларнинг сессиялари чақириладиган вақт тўғрисида ҳамда шу сессиялар муҳокамасига қўйиладиган масалалар ҳақида ҳали ҳам ўз вақтида хабардор қилинмаётирлар.

Тошкент шаҳрида, Сурхондарё. Тошкент, Сирдарё областлари ва бошқа баъзи областларда хўжалик раҳбарлари статус тўғрисидаги қонуннинг 11- ва 27-моддаларини бузишлари, Советларнинг сессияларида, ижроия комитетларининг ва доимий комиссияларнинг мажлисларида депутатларнинг қатнашувига планни бажариш манфаатларини баҳона қилиб, тўсқинлик қилганликлари каби айрим ҳоллар содир бўлди.

Депутатларнинг сайловчилар олдида ҳисоб беришларини ўтказишда ҳам жиддий камчиликлар бор. Айрим йиғилишларда ҳар хил бўғинлардаги Советларнинг депутатлари ҳисоб берадилар. бу эса ишда масъулиятсизликка олиб боради ва уларнинг сайловчилар олдидаги масъулиятини пасайтиради.

Маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг ҳаммаси ҳам Советларнинг сессияларида депутатлар айтган мулоҳазаларни ва таклифларни мунтазам равишда умумлаштираётирлар. бу мулоҳаза ва таклифларнинг бажарилишини контроль қилмоқдалар, деб бўлмайди.

Бир қанча жойларда депутатларнинг меҳнат ҳуқуқларини ва уларнинг депутатлик даҳлсизлигини бузиш фактлари рўй берганлиги қайд қилинди.

Депутатларни ва совет ходимларини совет қурилишининг назарияси ва практикасига доир билимлар билан қуроллантирмоқ учун барча имкониятлардан ҳамма жойда фойдаланаётирмиз, деб ҳали айта олмаймиз. Депутатлар учун ўзбек тилида чиқарилган методика ва справка адабиётлари кам, баъзи матбуот органларининг саҳифаларида совет темасидаги материаллар ахён-ахёнда босилмоқда.

Баъзи жойларда депутатларнинг ўқишини табақалаштирилган тарзда олиб боришга эътибор берилмаётир, «Депутат кунлари» мунтазам равишда ўтказилмаётир. Уларнинг тематикаси саёз. Ташкилий-оммавий иш кабинетларининг кўплари ҳануз ташкилий даврдан чиққани йўқ. Депутатларга ҳозирча амалий ёрдам кўрсатмаётирлар.

Вазифа шуки, мавжуд камчиликларни йўқотмоқ учун депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг ҳамма қоидаларини оғишмай амалга ошириб, халқ вакилларининг фаолиятларини активлаштириш асосида Советларнинг ҳамма иш даражасини янада оширишни, хўжалик ва маданий қурилишнинг барча участкаларига Советларнинг таъсирини кучайтиришни таъминлаш керак.

Биз депутатларнинг катта ҳуқуқлари ва бурчларидан бемалол ва самарали фойдаланишлари учун зарур шарт-шароитни яратиб бериш тўғрисида ҳар доим ғамхўрлик қилишимиз лозим. Министрликлар ва идоралар, корхоналарнинг ва ташкилотларнинг раҳбарлари, барча Советларнинг ижроия комитетлари депутатларининг ва доимий комиссияларининг мулоҳазаларини, таклифларини, хатларини ва мурожаатларини оператив равишда кўриб чиқишлари, қонунларнинг депутатларга нисбатан талаблари аниқ бажарилиши учун мансабдор шахсларнинг масъулиятларини оширишлари зарур.

Юстиция министрлиги, Ички ишлар министрлиги, республика прокуратураси ва уларнинг маҳаллий органлари ҳуқуқий масалалар бўйича депутатларга берилаётган ёрдамни яхшилашлари, депутатлик фаолиятининг гарантиялари тўғрисидаги қонунларга министрликлар, идоралар. корхоналар ва ташкилотлар қандай риоя қилаётганликлари устидан назоратни кучайтиришлари лозим.

Депутатларни совет қурилишининг назарияси практикасига доир билимлар билан, Советларнинг иш тажрибаси билан қуроллантириш уларнинг активлигини ривожлантиришнинг муҳим шартларидан биридир. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитети, Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Кинематография давлат комитети, газеталар ва журналларнинг редакциялари ҳуқуқий билимларни пропаганда қилишга, Советлар ишининг назарий ва амалий масалаларини ёритишга кўпроқ эътибор беришлари зарур. Советларнинг иши тўғрисидаги китоблар, брошюралар, мақолалар ва корреспонденцияларнинг муаллифлари орасида ўз ишини яхши билган депутатлар ва совет ходимлари кўпроқ бўлиши лозим.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонунни бажаришга доир ишларни якунлар ва халқ вакилларини янада активлаштириш йўлларини белгилар эканмиз, биз меҳнаткашлар депутатлари Советларининг партиямиз қўйган вазифаларни амалга ошириш йўлидаги ҳамма ишларини яхшилашни назарда тутишимиз лозим.

Ленин партияси теварагида маҳкам жипслашган республикамиз меҳнаткашлари Совет Иттифоки Коммунистик партиясининг XXV съездини ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XIX съездини муносиб кутиб олиш учун ҳозирланмоқдалар. Улар съезд олди мусобақасига қўшилиб. экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Советларнинг энг биринчи бурчи, касаба союзлари ва комсомол билан биргаликда, омманинг сиёсий ва меҳнат активлигини янада юксалтиришга ҳар томонлама ёрдам беришдан иборатдир.

Давлат ҳокимиятининг ваколатли органлари бўлган Советлар ўз территорияларида маҳаллий ташкилотлар қарамоғидаги масалаларнинг ҳаммасини ҳал қилишда актив иштирок этишлари, корхоналар ва ташкилотлар кимга бўйсунишидан қатъий назар, уларнинг ҳамма ишларини ўз компетенциялари доирасида уйғунлаштиришлари ва контроль қилиб туришлари лозим.

Моддий ишлаб чиқариш, камроқ харж билан юқори сифатли маҳсулот чиқаришни кўпайтириш масалаларига эътиборни янада кучайтириш керак. Бу масалаларни ҳал этишда Советлар корхоналарнинг, колхозлар, совхозларнинг йиллик ва перспектив планларини ишлаб чиқишда, уларнинг фаолияти устидан қаттиқ давлат контролини ўрнатишда қатнашишга ўзларининг ҳақли эканликларини ҳар доим эсда тутиб, бу ҳуқуқларидан тўла равишда фойдаланишлари лозим.

Моддий ишлаб чиқариш, унинг самарадорлигини ошириш масалалари ердан ва табиий ресурслардан рационал равишда фойдаланиш билан чамбарчас боғланган масалалардир. Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий бойликлардан фойдаланиш соҳасида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети белгилаб берган катта тадбирларни амалга ошириш Советларнинг жонажон ишидир.

Меҳнаткашларнинг меҳнати, турмуши ва дам олиши учун яхши шароит яратиб бериш Советларнинг муҳим социал вазифасидир.

Партия Советларнинг вазифаларини белгилаб берар экан, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, ҳуқуқтартиботни ҳар қандай бузишларни таг-томири билан йўқотиш, жиноятчиликни тугатиш зарурлигига уларнинг алоҳида эътиборини жалб қилмоқда.

Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар ва депутатлар қонунларнинг ҳар қандай бузилишига нисбатан муросасиз бўлишлари, бюрократизм кўринишларига қарши кураш олиб боришлари меҳнаткашларнинг таклифлари, аризалари ва шикоятлари тўғри ҳал этилишига эришишлари, ҳуқуқий билимларни пропаганда қилишни яхшилашлари лозим.

Хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал қилиш социалистик демократия принципларига қаттиқ риоя қилиш асосида Советларнинг ташкилотчилик иши даражасини оширишни, Советлар ишида кенг оммани қатнаштиришни, жамоатчилик органларига раҳбарликни яхшилашни талаб қилади.

Советлар ишида ошкоралик бўлишини таъминлайдиган ташкилий формаларни такомиллаштириш катта аҳамиятга эга. Меҳнаткашлар Советларнинг барча амалий ишларидан ҳар доим хабардор бўлиб туришлари, Советлар ўтказаётган тадбирларда актив қатнашишлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг район ва шаҳар советлари тўғрисидаги қарорида уқтириб ўтилганидек, район ва шаҳарлар ҳаётининг энг муҳим масалаларини корхоналар. муассасалар ва ташкилотларда гражданларнинг истиқомат жойида меҳнаткашлар муҳокамасига қўйиш практикасини кенг ёйиш лозим. Советлар аҳолининг талабларини диққат билан ўрганиб боришлари ва шу талабларни қондириш чораларини кўришлари шарт.

Шу йил июнь ойида ўтказилган сайлов олди йиғилишларида меҳнаткашлар Ўзбекистон ССР Олий Советининг ва республика маҳаллий Советларининг депутатларига 78 мингтадан кўпроқ наказ бердилар. Советлар. уларнинг ижроия комитетлари. доимий комиссиялари ва депутатлар шу наказларнинг бажарилишига эришишлари лозим.

Биз Советлар ишини, уларнинг органлари ва депутатлари ишини янада яхшилаш масалаларини ҳал қилар эканмиз, ҳар доим шуни назарда тутишимиз керакки. аҳоли кўпинча Советлар ишининг даражасига қараб Совет давлатининг бутун сиёсатига, унинг демократик характерига баҳо беради.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг ва республика маҳаллий Советларининг депутатлари статус тўғрисидаги қонунга амал қилиб, партия ташкилотларининг раҳбарлигида ва ёрдами билан, ўзларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги фаолиятларини тағин ҳам кўпроқ активлаштирадилар, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишда, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди шарафига зиммага олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишига меҳнаткашларни сафарбар қилишда Советларнинг ролини янада оширишни таъминлайдилар, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз. (Қарсаклар).

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1976 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДАГИ ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Боши иккинчи бетда).

1976 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳалари республикамизнинг реал имкониятларига мос келади. Бу лойиҳаларни тасдиқлаш ҳақида таклиф киритган депутатларнинг сўзларига батамом қўшиламан, баъзи проблемаларимизни кўриб чиқишларингизни сўрайман.

Аввало, шаҳарнинг қурилиш базасини мустаҳкамлаш ҳақида сўзламоқчиман. Фарғона уйсозлик комбинатини реконструкция қилишни давом эттириш учун маблағ ажратиш масаласини ҳал этишни сўраймиз. Бу ҳол яқин йилларда яхшиланган сериялардаги уйлар қурилишини бошлаб юбориш имконини берган бўлур эди.

Фарғона меҳнаткашлари КПСС XXV съезди шарафига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун куч-ғайратларини аямайдилар деб Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетини, республика Олий Совети Президиумини ва ҳукуматини ишонтиришга рухсат этгайсиз. (Қарсаклар).

Депутат Т. Х. НАЗИРОВ нутқи

САМАРҚАНД ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Орденли Самарқанд меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, 1975 йил ва умуман беш йиллик топшириқларини бажаришда муайян ютуқларга эришдилар. Самарқанд ишчилар синфи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва реализация қилиш беш йиллик планини барвақт бажарди. Меҳнат унумдорлиги 1970 йилги даражадан 18 процент ўсди.

Капитал қурилишда ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Самарқанд шаҳрининг ўзида рўзғор холодильниклари заводи, лифтсозлик ва чинни заводлари, сут комбинати, кир ювиш фабрикаси ва бошқа кўпгина объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. 1974 йили суперфосфат заводида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарувчи комплекс қуриб фойдаланишга топширилди. Яқин орада аммофос ишлаб чиқариш бўйича йирик комплекс қурилиши ҳам ниҳоясига етказилади.

Қадимий шаҳримиз жамоли йил сайин чирой очмоқда. Бу ерда кўплаб уй-жойлар қурилмоқда, янги мактаб ва болалар муассасалари бинолари, касалхоналар ва бошқа маданий-маиший бинолар қурилмоқда. Кўча ва майдонларни реконструкция қилиш юзасидан катта иш олиб борилмоқда.

Шунга қарамай, беш йиллик топшириқларини бажаришда жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Барча саноат, қурилиш ва монтаж ташкилотлари ҳамма техника иқтисодий кўрсаткичлар бўйича планларини бажаришларига эришганимизча йўқ. Мавжуд резервлардан тўла фойдаланмаётирмиз.

Самарқандни ривожлантириш бош схемасига кўра атрофдаги ерларни қўшиш ҳисобига шаҳар майдони 8,5 минг гектарга етказилиши кўзда тутилмоқда.

Шаҳарда мавжуд уйсозлик комбинатини реконструкция қилиш ёки яна битта янги шундай комбинат қуриш зарурати пишиб етилди.

Самарқанд меҳнаткашлари декабрнинг қолган кунларида ва янги 1976 йилнинг дастлабки кунларидаёқ фидокорлик билан ишлаб, ишда юксак суръат ва аъло сифатга эришадилар, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездини муносиб кутиб оладилар деб, сессияни ишонтиришга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Депутат С. НИЁЗМЕТОВА нутқи

ХАЗОРАСП РАЙОНИДАГИ ПАРТИЯ XXI СЪЕЗДИ НОМЛИ КОЛХОЗ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ РАИСИ

Хоразм области беш йиллик план топшириқларини халқ хўжалигининг деярли барча тармоқлари бўйича бажарди. Саноат корхоналарининг ходимлари беш йиллик программани тўла адо этганликлари тўғрисида 10 ноябрда рапорт бердилар. Пахтакорлар беш йиллик планни 9 октябрда бажардилар. Беш йил мобайнида давлатга 2 миллион тоннадан ортиқ — планда белгиланганига қараганда 166 минг тонна кўп пахта сотилди. Шу йилнинг ўзидагина давлатга 416 минг тонна пахта топширилиб, социалистик мажбурият шараф билан адо этилди.

Саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантириш юзасидан топшириқларнинг йил сайин бажарилиши хўжаликлар даромадининг ўсишига имкон бермоқда, меҳнаткашлар турмуш фаровонлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Хазорасп районидаги мен раҳбарлик қилаётган партия XXI съезди номли колхоз ҳам катта муваффақиятларга эришди. Давлатга пахта сотиш юзасидан беш йиллик план ошириб бажарилди. КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган хўжалигимиз меҳнаткашлари беш йиллик якунловчи йили планларини барча тармоқлар бўйича ошириб адо этдилар.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани ва давлат бюджети лойиҳалари коммунистик қурилиш вазифаларига, республикада фан ва маданиятни янада ривожлантиришга тамомила мувофиқдир.

Шу билан бирга областимиз экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш вазифалари талаб қиладиган баъзи масалаларни ҳам назарда тутиш керак. Биз ҳайдаладиган янги ер майдонларини ўзлаштириш, шаҳарларни обод қилиш уй-жой қуриш учун қўшимча маблағлар ажратилишини илтимос қиламиз.

Мен Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва Давлат бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифга қўшиламан. (Қарсаклар).

Депутат Р. Р. САФАРОВ нутқи

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИНИНГ РАИСИ

«Узсельхозтехника» бирлашмасининг корхоналари ва ташкилотлари коллективлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини ишлаб чиқариш фаолиятининг барча турлари ва қишлоқ хўжалиги моддий-техника таъминоти бўйича барвақт бажардилар. Бу йил учун олинган социалистик мажбуриятлар ҳам ошириб бажарилди.

1975 йилда колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотларига 1970 йилдагидан 190 миллион сўмлик кўп трактор, автомобиль, қишлоқ хўжалик машиналари, ер қазиш техникаси, насослар, чорвачилик ускуналари, минерал ўғитлар олинди. «Узсельхозтехника»нинг ремонт базаларини ихтисослаштириш ва марказлаштириш борасида кўп иш қилинди. Тошкент, Ленин, Тўрақўрғон ремонт заводлари ва бошқа корхоналар реконструкция қилинди, натижада уларнинг имкониятлари анчагина кенгайди.

Айни пайтда шуни ҳам айтиш керакки, бирлашма системасида ишлаб чиқариш қувватларининг чекланганлиги барча колхоз ва совхозларнинг техникасини ремонт қилиб беришга имкон бермайди. Бу қувватларни оширишни тезлаштириш зарур.

Пахтачиликда ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида техника тараққиётини янада ривожлантириш борасида катта вазифалар турибди. Бу нарса биздан колхоз ва совхозларни барча зарур техника билан тўлиқ қондириш ишини анчагина кучайтиришимизни талаб қилади. Шу муносабат билан пахтачилик, боғдорчилик ва узумчилик, сабзавоткорлик ва бошқа соҳалар учун кўплаб янги машиналар етказиб беришда сусткашлик қилинаётганлиги республика қишлоқ хўжалигида техника тараққиётига тўсқинлик бўлаётганлигини айтмоқчимиз.

«Узсельхозтехника» нинг қурилиш объектларини фойдаланишга топширишни тезлаштириш учун таъсирчан чоралар кўрилишини сўраймиз.

Республика Министрлар Совети тақдим этган Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат плани ва бюджетини тасдиқлаш ҳақидаги таклифни тўла-тўкис қувватлайман, чунки улар республикамиз экономикасини янада юксалтириш, халқимизнинг маданий турмуш даражасини ва фаровонлигини янада ошириш талабларига батамом жавоб беради. (Қарсаклар).

«СССРДА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ СТАТУСИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИ РЕСПУБЛИКАДА ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДАГИ ДОКЛАД ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат Н. БЎРИХЎЖАЕВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРОРИ

Коммунистик партия социалистик демократияни янада ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Партия халқ ҳокимиятининг олий формаси бўлган меҳнаткашлар депутатлари Советларининг фаолияти тағин ҳам активлашиши учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонунда ҳар бир депутатнинг совет қонунларини қўриқлаши, ҳуқуқ-тартиботни бузувчиларга қарши курашда актив қатнашиши, меҳнаткашларни юксак онглилик, гражданлик бурчини бажариш, социалистик қонунчиликка батамом риоя қилиш руҳида тарбиялашдаги бурчлари алоҳида кўрсатиб ўтилган. Шу билан бирга қонун давлат ва жамоат ташкилотларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар маъмуриятининг мансабдор шахслари зиммасига депутат талаби билан камчиликларни тугатиш юзасидан дарҳол чоралар кўриш, зарур бўлиб қолганида эса айбдорларни жавобгарликка тортиш вазифасини юклайди.

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг ижроси масалалари прокуратура органларининг диққат марказида турибди. Прокурорлар депутатларнинг мурожаат этишлари аҳамиятига катта эътибор бериб, улардан меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари бўйича тушган хатларга эътибор билан қараётирлар.

Табиийки, совет қонунларини ҳимоя қилишга даъват этилган депутатларнинг ўзлари ҳам амалдаги қонунчиликнинг асосий нормаларини яхши тушуниб олишлари керак. Кейинги икки-уч йил мобайнида республикада ҳуқуқ билимлари бўйича университетлар, лекторийлар, семинарларнинг кенг шохобчалари тузилди. Уларда депутатлар зарур билимларни олмоқдалар.

Маълумки, депутатлар статуси тўғрисидаги қонуннинг айрим қоидаларини бажариш корхона, муассаса, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига юклатилади. Мен депутатларнинг меҳнат ҳуқуқларини қўриқлашни, уларни ўз ваколатларини бажаришлари учун ишлаб чиқариш ёки хизмат бурчларидан озод қилиб туриш, депутатлар ўз функцияларини бажараётганларида давлат органлари, жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар кўмаклашишларини назарда тутаётирман. Юристлар депутатлар статуси тўғрисидаги қонунни раҳбарларга, кадрлар бўлимларининг бошлиқларига, фабрика-завод, касаба союз маҳаллий комитетларининг раисларига, яъни қонуннинг мана шу талаблари бажарилишига тааллуқли бўлган кишиларга тушунтириб бериш юзасидан катта иш олиб бормоқдалар.

Республика Олий Совети сессиясида СССРда депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонуннинг бажарилиши ҳақидаги масаланинг муҳокама қилиниши Советларнинг обрўсини янада ошириш, уларнинг бутун ишини яхшилашга имкон беради деб қатъий ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. Ўзбекистон прокуратураси органлари республикада прокурор назоратини янада такомиллаштириш ва республикада қонунчиликни янада мустаҳкамлаш учун ҳамма чораларни кўрадилар деб ишонтиришга руҳсат бергайсиз. (Қарсаклар).

Депутат Л. И. МАРШАНОВА нутқи

НАВОИЙ ХИМИЯ КОМБИНАТИНИНГ АППАРАТЧИСИ

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонун — халқ сайлаб қўйган ҳар бир кишининг ўзига хос уставидир. Қонун партия XXIV съезди қарорлари асосида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ташаббуси билан ишлаб чиқилган.

Ҳар бир депутат учун статус нормалари — Советлар, унинг органлари ва сайлов округи сайловчилари орасида олиб бориладиган барча ишларнинг негизидир. Шу боисдан уни ўрганиш, областимиз Советлари томонидан ҳаётга тадбиқ этишига катта эътибор берилмоқда.

Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари депутатлар активлигини ошириш билан боғлиқ масалаларни бот-бот муҳокама қилиб турибдилар. Шу масала юзасидан Кизилтепа район Совети ижроия комитети область Советч сессиясида ҳисоб берди. Бу масалалар шаҳар ва район Советларининг сессияларида ҳам муҳокама қилиниб турилибди.

Қонуннинг изчил амалга оширилиши туфайли Советларнинг иш фаолияти кучайди, депутатлар ўзларига берилган ваколат ва ҳуқуқларни тўла амалга оширмоқдалар, хўжалик ва маданий қурилишнинг муҳим масалаларини, Советларнинг қарорларини амалга оширишда, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ишини уюштириш ва назорат қилишда активлик кўрсатмоқдалар.

Депутатлар қурилишлар ва корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилашда актив иш олиб бормоқдалар, техника тараққиётини тезлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга эришмоқдалар.

Статус тўғрисидаги қонун халқ сайлаб қўйган депутатларнинг ҳуқуқ ва бурчларини белгилаб берди. Қонун эълон қилиниши билан Советларнинг ижроия комитетлари депутатларни сессия ва ижроком мажлисларига масалалар тайёрлашга, доимий комиссияларнинг ишига мунтазам жалб этадиган бўлиб қолдилар.

Қонун қабул қилинганидан кейин бирор бир раҳбарнинг депутатлар сигналига эътибор бермагани, уларнинг таклифи юзасидан чора белгиламагани ҳоллари учрамади. Чамаси, депутатлик фаолиятимизда Советлар территориясида жойлашган корхоналарнинг, муассаса ва ташкилотларнинг раҳбарларига нисбатан сўров бериш ҳуқуқидан кенг фойдаланиш керак. Депутат сўровларининг амалда кенгайтирилиши бошқариш органлари ишига шубҳасиз ижобий таъсир кўрсатади.

Сайловчиларнинг наказларини амалга ошириш кўпжиҳатдан пул маблағлари ва моддий-техника воситаларига эга бўлган министрликлар, идораларга боғлиқ. Афсуски, улар бундай масалаларни ҳамиша ҳам оператив равишда ҳал этавермайдилар.

Сизларни ишонтириб айтаманки, депутат ўртоқлар, Навоий шаҳрининг меҳнаткашлари ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли уддалайдилар. (Қарсаклар).

Депутат Т. ИСМОИЛОВ нутқи

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ЛЕНИНГРАД РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ РАИСИ

Депутатлар статуси тўғрисидаги қонун Олий Совет ва маҳаллий Советлар депутатларининг фаолиятини активлаштиришга қанчалик ёрдам берганлигини, уларнинг иш формалари яхши томонга нечоғли ўзгарганлигини, Советларнинг иш методи нақадар мукаммалроқ бўлиб қолганлигини Ленинград районимиз мисолида кўришимиз мумкин.

Районда 600 киши депутат қилиб сайланган. Улар меҳнаткашлар ўз олдиларига қўйган вазифаларни бажаришда катта куч ҳисобланади.

Район ижроия комитети буларнинг ҳаммасини назарда тутиб, ўзининг кундалик фаолиятида депутатлар билан ишлаш масаласига катта аҳамият бермоқда. Бунда депутатлар ўз ҳуқуқ ва ваколатларини қандай тушинаётганликларига алоҳида эътибор берилмоқда. Биз шу мақсадда ҳар бир сессия олдидан депутатларнинг систематик ўқишини уюштиряпмиз.

Депутатнинг фаолияти сайловчилар олдида берадиган ҳисоботлар билангина чекланиб қолмаслигини биз тушунамиз. Улар ўз Советларида ва сайлов округларида фаол иш олиб боришлари лозим. Биз ана шу масалаларга ҳам катта аҳамият бермоқдамиз.

Депутатларнинг кўпчилиги Советларнинг доимий комиссияларида, ижроия комитет ҳузуридаги комиссияларда актив иш олиб бормоқдалар. Биз сессия ва ижроия комитет мажлисларига киритиладиган масалаларни тайёрлашга, меҳнаткашларнинг шикоятларини кўриб чиқишга, юқори органларнинг қарорлари ижросини текширишга депутатларни кенг жалб этмоқдамиз. Сўнгги икки йил мобайнида маҳаллий Советларнинг сессияларини тайёрлашда аслида депутатларнинг ҳаммаси иштирок этди.

Сессияларнинг ишида ҳам депутатларнинг активлиги сезиларли даражада ошди. Сўнгги вақтларда маҳаллий Советлар фаолияти практикасида депутатларнинг корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари номига сўроқ бериши кенг ёйилди.

Биз доимий комиссияларнинг сессияларида ҳисобот бериб туришларини, депутатларнинг ўз вазифаларини қандай бажараётганликлари ҳақида ахборот беришларини кенг йўлга қўйдик.

Биз Советлар ишига депутатларни кенг жалб қилатуриб, статус талаблари асосида депутат ўз имкониятларидан тўлароқ фойдаланиши учун зарур шарт-шароитларни яратишга эътибор бермоқдалар. Биз депутатларнинг таклифларини мунтазам равишда ва кенг ўрганиб чиқмоқдамиз, шу таклифлар юзасидан ўз вақтида конкрет чоралар кўрмоқдамиз.

Депутатлар статусида белгиланган тадбирлар амалга оширилганлиги туфайли хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасида маҳаллий Советларнинг иш услуби ва методлари анча такомиллашди. Маҳаллий Советларнинг тўққизинчи беш йиллик якунловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга қаратилган ташкилотчилик иши қувончли натижалар берди.

Мен Фарғона областидаги маҳаллий Советлар совет халқи ўзларига кўрсатаётган юксак ишончни оқлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, деб ишонтираман. (Қарсаклар).

Депутат М. ЭГАМБЕРДИЕВ нутқи

ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Партиямиз меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, Советларнинг ролини ошириш, депутатларнинг обрўси ва активлигини кўтариш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқда. «СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатларининг статуси тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши хўжалик ва маданий қурилишнинг барча участкаларида депутатларнинг ролини анча ошириш имконини берди.

Қонун сайловчиларнинг наказларини бажаришда депутатларнинг роли ва масъулиятини кучайтирди. Райижроком, посёлка ва қишлоқ Советларининг ижрокомлари сайловчиларнинг наказларини тўплаб, уларни амалга оширишнинг конкрет тадбирларини белгиладилар. Ҳозир ҳар бир наказнинг бажарилиши учун қатъий назорат ўрнатилган.

Депутатларнинг наказ ва таклифлари асосида маданий-маиший ва медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан қишлоқ Советлари ишлаб чиққан тадбирлар, ижроком мажлисларида кўриб чиқилиб, сессияда муҳокама қилинди. Бу масалани тайёрлашда депутатларнинг ярмидан кўпроғи ва ҳамма доимий комиссиялар қатнашди.

Ижрокомларнинг депутатлар олдида ва депутатларнинг сайловчилар олдида мунтазам ҳисоб бериб туришини йўлга қўйиш катта аҳамиятга эга. Бу ҳол ижобий натижалар бермоқда. Сайловчиларнинг 553 наказидан ярмидан кўпроғи бажариб қўйилди, қолганлари эса бажарилаётир.

Ўрта Чирчиқ райони меҳнаткашлари КПСС XXV съезди шарафига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. (Қарсаклар)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Ҳ. М. ПЎЛАТОВА доклади

Депутат ўртоқлар! Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида Олий Совет Президиуми бир қатор фармонлар қабул қилди. Бу фармонлар республика Конституциясига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тасдиқланиши лозим.

Менга ана шу фармонлар ҳақида сизларга доклад қилиш топширилган.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми шу йил 31 июлда республика Жиноят кодексига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида Фармон қабул қилди.

Кодекс мўйнали ҳайвонларни овлашдан олинган териларни топшириш қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик белгилайдиган 184^1-модда билан тўлдирилди. Бунга сабаб шу бўлдики, кейинги вақтларда республикада ҳайвонларни ов қилишдан олинган мўйналарни тайёрлаш ташкилотларига мажбурий топшириш ҳақида қонунда кўзда тутилган қоидадан шахсларнинг бош тортиш фактлари кўп учраб турибди. Ана шу моддага мувофиқ мўйнали ҳайвонларнинг қимматли турларини ов қилиш натижасида қўлга киритилган терини топширишдан бош тортиш, худди шунингдек йил давомида ана шундай қоида бузишлар учун маъмурий таъсир кўрсатиш чораси қўлланилган шахслар томонидан териларнинг сотилиши, сотиб олиниши, айирбошланиши ёки уларга ишлов берилиши бир йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш билан, ёки худди шу муддатга аҳлоқ тузатиш ишлари билан, ёхуд терилар ҳақ тўламасдан олиниб икки юз сўмгача штраф тўлаш билан жазоланади.

Худди шу ҳаракатлар жиноятни оғирлаштирадиган шароитда қилинса, териларни ҳақ тўламасдан олиб, мол-мулкини мусодара қилиб ёки мусодара қилмай уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш билан жазолаш кўзда тутилган.

Кодекс нотариал ҳаракатлар сирини ошкора қилганлик учун жавобгарлик белгиловчи 201^2-модда билан ҳам тўлдирилди. Ана шу моддага мувофиқ, нотариал ҳаракатлар сири нотариал ҳаракатларни амалга оширувчи шахслар томонидан ошкор қилинса, худди шунингдек ўз хизмат бурчини бажараётгани муносабати билан шу хил ҳаракат тўғрисида хабардор бўлган шахслар томонидан ғаразгўйлик мақсадларини кўзлаб ошкора қилинса ёки сирнинг ошкор қилиниши оғир оқибатларга олиб келса, бир йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш билан, ёки худди шу муддатга аҳлоқ тузатиш ишлари билан, ёхуд вазифасидан бўшатиш билан жазоланади.

Бундан ташқари, ўша Фармон билан жиноят кодексининг 184 ва 185-моддаларига баъзи бир ўзгартишлар киритилди. Бу ўзгартишлар ғайри қонуний тарзда ов қилиш билан шуғулланганлик учун, шунингдек ғайри қонуний тарзда балиқ овлаш ёки бошқа хил сув ҳайвонларини овлаш билан шуғулланганлик учун жавобгарлик белгиловчи қонунларни такомиллаштиришга қаратилган.

Жиноят кодексининг 190-моддасига киритилган ўзгартишлар балиқ запасларини қўриқлаш ҳақидаги қоидаларни бузганлик учун жавобгарликни кучайтиради ҳамда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг табиатни қўриқлаш доимий комиссияларининг тавсияларидан келиб чиққандир.

Гражданларнинг истакларига биноан Кодекснинг 204^1-моддасига қўшимча киритилди. Бу қўшимчага мувофиқ, эндиликда ҳайвонлар ва паррандаларга шафқатсиз муносабатда бўлганлик учун жиноий жавобгарлик кўзда тутилади.

Мазкур Фармонда такрорий равишда автомобиль, мотоциклни ёки автомототранспортнинг бошқа турини олиб қочганлик учун қаттиқроқ жавобгарлик белгиланди.

Жиноят кодексининг юқорида кўрсатилган моддалар билан тўлдирилиши муносабати билан ана шу моддаларда кўзда тутилган жиноятларнинг ким томонидан тергов қилинишини белгилаб қўйиш лозим бўлди. Шунинг учун ўша кунниёқ, яъни 1975 йилнинг 31 июлида «Ўзбекистон ССР Жиноят—процессуал кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилиниб, Кодекснинг 108-моддасига тегишли ўзгартишлар киритилди.

Юқорида айтиб ўтилганидек, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига гражданлардан паррандаларга шафқатсиз муомилада бўлганлик учун жавобгарлик белгилаш тўғрисида таклифлар тушди. Шу сабабли Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ҳайвонларга шафқатсиз муомалада бўлганлик учун жавобгарлик тўғрисида» 1968 йил 25 апрелдаги Фармонига шундай қонун бузганлик учун маъмурий жавобгарлик белгиловчи зарур қўшимчалар киритилди.

Худди ўша куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ўзбекистон ССРда халқ контроли органлари тўғрисида»ги «Ўзбекистон ССР Қонунига ўзгартиш киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармон билан Ўзбекистон ССРда халқ контроли органлари ҳақидаги қонун умумиттифоқ қонунларига мувофиқлаштирилди.

1975 йил 31 июлда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ов қилиш қоидаларини бузганлик, мўйнани топширишдан бош тортганлик, мўйна сотганлик, сотиб олганлик ва уни қайта ишлаганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Ўзбекистон ССРнинг ов қилиш ва овчилик хўжалиги тўғрисида амалдаги Низомига мувофиқ овчилар томонидан белгиланган тартибда ёввойи ҳайвонлардан олинган мўйна ва терилар албатта тайёрлов ташкилотларига топширилиши лозим. Шу сабабли ов қилинган қимматбаҳо мўйнали ҳайвонларнинг терисини мажбурий равишда давлатга топширишдан бош тортганлик учун шунингдек, биринчи марта уларни сотганлик, сотиб олганлик, айирбошлаганлик ва уларга ишлов берганлик учун Фармонда териларни ҳақ тўламасдан олиб, маъмурий тартибда 50 сўмгача штраф солиш белгиланди. Бир йил давомида бундай қонун бузишнинг яна такрорланиши натижасида жиноий жавобгарлик юзага келадики, бу ҳақда юқорида айтиб ўтилди. Ушбу Фармон билан ана шундай қонун бузишлар ҳақидаги материалларни кўриб чиқиш ва улар юзасидан қарорлар қабул қилиш тартиби белгилаб қўйилди.

ССР Иттифоқи Олий Советининг Президиуми 1974 йил 26 февралда «Денгизни кишилар соғлиғига ва денгиздаги ўсимлик ва ҳайвонот ресурсларига зарар келтирувчи моддалар билан ифлослаганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармонда белгиланишича, кишиларнинг соғлиғига ёки денгиздаги ўсимлик ва ҳайвонот ресурсларига зарарли бўлган моддалар билан денгиз сувларини ва территориал сувларини кемалардан ёки бошқа сузувчи воситалардан ана шу моддаларни чиқариб ташлаш оқибатида ифлослантирганлик беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки бир йилгача муддатга аҳлоқ тузатиш ишлари билан ёхуд йигирма минг сўмгача штраф солиш билан жазоланади. Мазкур Фармонда кема капитани томонидан зарарли моддаларни денгизга чиқариб ташлашга тайёргарлик кўрилаётгани ёки чиқариб ташланганлиги ҳақида хабар қилинмаслиги учун ҳам жавобгарлик кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССР территориясида Орол денгизи жойлашганлиги ҳамда бу денгизда сузиб юрган кемалар томонидан юқорида кўзда тутилган хатти-ҳаракатга йўл қўйилиши мумкинлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1975 йил 27 сентябрда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилиб, бу Фармон билан Кодексни ана шундай қонун бузишлар учун жавобгарлик белгиловчи 215^2 ва 215^3-моддалар билан тўлдирилди.

Дайдилик ва тиланчилик билан шуғулланувчи шахсларнинг, худди шунингдек текинхўрларча ҳаёт кечирувчи шахсларнинг жавобгарлиги тўғрисидаги қонунларни такомиллаштириш мақсадида, ана шу Фармон билан республика Жиноят кодексининг 220-моддаси янги таҳрирда баён этилди.

Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига янги 215^2 ва 215^3-моддалар киритилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1975 йил 25 сентябрда «Ўзбекистон ССР Жиноят— процессуал кодексига қўшимчалар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармон билан ана шу моддаларда кўзда тутилган жиноятларнинг ким томонидан тергов қилиниши белгилаб берилди.

Кейинги йилларда республикада пиёдалар, велосипедчилар, чўпонлар ва транспортда ҳаракат қилувчи бошқа шахслар томонидан йўл ҳаракати тартиби ва хавфсизлигини сақлаш тўғрисидаги қоидалар бузилиб туриши фактлари кўп учрамоқда.

Кўча қоидасини ана шу тариқа бузишлар натижасида йўл-транспорт ҳодисаларининг сони, шу жумладан оғир оқибатларга олиб келаётган ҳодисаларнинг сони кўпаймоқда. Амалдаги қонунларда мазкур қоидабузишлар учун жавобгарлик кўзда тутилмаган. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг тақдимига биноан республика Олий Советининг Президиуми 1975 йил 27 ноябрда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимчалар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Бу Фармон билан Кодекс 208^3-модда билан тўлдирилди. Бу моддага мувофиқ, йўл ҳаракатининг амалдаги қоидаларини бузишда айбдор бўлган шахслар, қоидани бузиш оқибатида кишилар ҳалок бўлган ёки бошқа оғир оқибатлар вужудга келган бўлса, беш йил муддатгача озодликдан маҳрум этиш ёки бир йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари билан жазоланадилар.

Хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишни янада кучайтириш ҳамда аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1975 йил 26 ноябрда «Ўзбекистон ССР составида янги районлар ташкил қилиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Ана шу Фармон асосида Қорақалпоғистон АССРда — Қораўзак райони, Жиззах областида — Арнасой райони, Самарқанд областида — Советобод райони ва Тошкент областида — Тошкент райони ташкил этилди. Бу районларнинг чегаралари ва уларнинг маъмурий марказлари белгиланди.

Кўрсатиб ўтилган Фармонларни тасдиқлаш тўғрисидаги қонунларнинг лойиҳалари сизларнинг қўлларингизда бор.

Ўтган давр ичида республика Олий Судининг составида баъзи бир ўзгаришлар бўлди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1975 йил 28 август Фармони билан ўртоқ Убайдулла Қурбонович Мингбоевнинг республика Олий Суди аъзоси вазифасини бажариб туришига рухсат этилди. Ўртоқ У. Қ. Мингбоевни Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзоси қилиб сайлаш ҳамда республика Олий Совети Президиумининг шу масала юзасидан Фармонини тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритилади.

1975 йил 17 октябрда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Жалил Латипов ва Эргаш Расулович Маъдалиев ўртоқларни республика Олий Суди аъзолари вазифасидан озод қилиш тўғрисида Фармон қабул қилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ана шу Фармонини тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритилади.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисидаги қонунлар ва қарорларнинг лойиҳалари сизларга тарқатилган. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сизлардан тақдим этилган ана шу лойиҳаларни кўриб чиқиб, тасдиқлашингизни сўрайди. (Қарсаклар).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Р. 20818. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 289.